

SVEIKINAME AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS 26-OJO SEIMO ATSTOVUS IR SVEČIUS!

SEIMO RINKIMAI: REZULTATAI IR GALIMYBĖS

Dr. Leonas Milčius

Kovo 11-osios Akto
signataras

Tikriausia daugelis neabejojo, kad per Seimo rinkimus Lietuvos piliečiai išreikš nepasitikėjimą valdžios konservatorių partija ir vėl gerokai pasuks į politinio kelio "kairiąją pusę". Priežastį tam buvo pakankamai. Rinkėjai negalėjo pamiršti ne vieno buvusio ministro savanaudiškumo, sveiku protu nesuvokiamo ryšio, energetikos ir kitų visai valstybei svarbių įmonių neatsakingo privatizavimo, šimtų subankrutavusių gamyklų, kaip niekada išaugusios bedarbystės. O kur dar vos vos bekvėpuojančios mokslo, švietimo, gydymo, kultūros ir kitos biudžetinės įstaigos, iki skausmo nualintas kaimas, visuotinė jaunimo apatija savo kraštui, o ypač – jo politikams. Ne vienas jaunas specialistas, baigęs aukštąją mokyklą, daro viską, kad tik galėtų kuo greičiau susirasti darbą ir bent minimalų pragyvenimą kitur.

Kaip ir skęstantysis, taip ir tarp kairės bei dešinės besiblaškantis rinkėjas, griebėsi šiaudo – utopinės "naujos politikos", liberalių skersvėjų. Kartu sudėjus, liberalai ir socialliberalai naujame Seime turi net 64 vietas, o pasirinkioję pas centristus, valstiečius, "moderniuosius krikdemus", priglaudę vieną kitą "pavienininką", štai ir sulipdė trapią, bet vis tik DAUGUMĄ. Balsų skaičiavimo naktį laimėtojai tapusi A. Brazausko socialdemokratinė koalicija, nors ir turinti Seime 51 vietą, su apmaudu bus priversta išikurti "opoziciniame" Seimo rūmų sparne kartu su vos devyniais narius turinčia V. Landsbergio ir A.

Kubiliaus konservatorių komanda.

Nereikia abejoti, kad į valdžios olimpą įmesti turtinigi jauni, liberalių nuostatų vyrukai valstybėje sukels ne vieną naują gūšį, kuris jų aplinkos elitui leis iškilti dar aukščiau. Tik ar eiliniam rinkėjui nuo to bus geriau? Neabejoju, kad po ketverių metų, o gal ir dar greičiau, jam vėl teks glaustis prie gal tokios pat iliuzinės, bet kitaip pavadintos naujos vilties.

Rinkimų rezultatus lėmė atsakomybė

Apie naujus politinių grumtynių metodus, kai svarbiausiu ginklu tampa ne rinkiminės programos ir jas pristatantys žmonės, bet pinigai, būtų galima daug kalbėti. Tačiau pasvarstykim tik vieną – atsakomybės – aspektą, iškilusių netikėtai ir kai kam – labai skaudžiai. Nesuvokta arba pamiršta atsakomybė visada keršija. Rinkėjų balsais ji atkeršijo ir šį kartą. Atsakomybės jau nebus galima išvengti ir ateityje. Atsakomybės kerštas, smogęs konservatoriams, yra visiškai suprantamas. Galima tik svastyti, ar jis visas – pelnytas. Būtų gerai, jei konservatoriai nors dabar suprastų, kad pasipūteliškai atstūmus buvusius Sąjūdžio bendražygius, platus kelias ir patiems greitai pasibaigia, o vieno, kad ir pripažinto vado skelbiama asmeninė tiesa neatrodo nei tikra, nei patraukli.

Atsakomybė už praeitį,

už buvusius ir susikompromitavusius bendrapartiečius yra gana lipni. Bandymai jos atsikratyti retai būna sėkmingi, net ir pakeitus partiją arba jos pavadinimą. Dėl to, nežiūrint brangios reklamos, vargu ar buvo galima tikėtis Gedimino Vagnoriaus vadovaujamų "nuosaikiųjų konservatorių" ženklesnės pergalės. Be abejo, skaudų atsakomybės smūgį tenka iškęsti A. Saudargo krikščionims demokratams. Valdančiosios daugumos nariai, ilgą laiką buvę politiniame konservatorių šešėlyje, niekaip nesugebėjo parodyti savojo savarankiškumo. Vėlyvas ir formalus jų atsiskyrimas atrodė ne tik netvirtas, bet ir vaikiškai naivus. Būtų buvę daug geriau atvirai prisipažinti:

– Taip, mes dirbome kartu ir kartu dalijamės atsakomybe.

Tuomet gal ir Lietuvos vyskupų laiškas, kuris prieš rinkimus buvo skaitomas bažnyčiose, tikinčiųjų būtų buvęs labiau suprastas bei plačiau palaikytas.

Nepasisėkė išvengti atsakomybės ir Centro sąjunga. Bandymas vaizduoti, kad ankstesnėje Vyriausybėje buvę du ministrai, beveik visą kadenciją turėtos Seimo pirmininko pavaduotojo pareigos, Prezidento sekretoriaus galimybės ir 17 narių Seime turėjusi frakcija nieko nereiškia, atrodė įžulokai. O kur dar pono R. Ozolo mistinio, bet iš tikrųjų tuščio portfelio apie A. Šleževičiaus nusikaltimus rodymas! Ar pakanka tik tokį politinį kapitalą sukrauti per dešimtį metų? Be abejo, ne. Tad nenuostabu,

kad centristų reklaminis vaizdelis, rodantis, kaip trys, nešini portfeliais mafijinio stiliaus vyrai ateina į Seimo rūmus, buvo pranašiškas: trys ir atėjo. Belieka tikėtis, kad kitokio, ne mafijos stiliaus.

Nė kiek ne lengvesnė atsakomybės našta tebeslegia ir buvusius Aukščiausios Tarybos (Atkuriamojo Seimo) deputatus – Kovo 11-osios Akto signatarus. Nedaugelis iš mūsų ryžosi dalyvauti dabartiniuose Seimo rinkimuose ir tik vieną kitą lydėjo sėkmė. Kur beeitum, su bet kuo susitiktum, visur tvyrojo vienas priekaištas:

– Ne tokios Lietuvos tikėjimės, ne tuos vaisius sunokino laisvė. Ne viskas iš pat pradžių buvo gerai.

Gražios iškabos, bet nuo jų sotus nebūsi

Gaila, bet vis labiau donkichotiškomis atrodo mažosios, nors ideologiniu požiūriu tvirtos bei gražios politinės partijos. Laisvės, tautiškumo, krikščionybės ir kitas, daugiau dvasinės negu medžiaginės vertybės gynę kandidatai, neturėję stambių pramoninkų, užsienio koncernų ar kitokių rėmėjų finansinės paramos, liko nuošalyje. Kuo toliau, tuo ši tendencija darosi vis ryškesnė, o pats Seimas – intelektualiu ir dvasiniu požiūriu – vis skurdesnis. Tautininkai, demokratai, Laisvės lygos šaukliai, liaudininkai, socialdemokratai "dutūksantininkai" jau nebėra parlamentinės partijos. Jaunalietuviai ir krikščionys demokratai gali džiaugtis tik vienu kitu savo atstovu. Labai norėtusi tikėtis, kad šios ir kitos politinės partijos, turinčios pakankamai patriotiškai ir valstybiškai mąstančių asmenybių, sugebės susitelkti į dešiniųjų politinių jėgų sąjungą ir atsikovoti prarastas pozicijas. Tai būtų visiškai įmanoma, tačiau tik su viena sąlyga, kad jų savimi besigrožintys vadukai kritiškai įvertintų savo ribotas galimybes ir nebesigvieštų toliau vadovauti.

Kas geriau?

Atrodo, kad netikėto laimėjimo paskatinti liberalai ir socialliberalai pasišovę formuoti tik iš šių partijų narių sudarytą vyriausybę. Tačiau jie pasirinko gana rizi-

kingą kelią. Opozicijoje palikusi gausią socialdemokratinę koaliciją, liberalioji mozaikinė dauguma vargu ar galės Seime įtvirtinti savo politiką ir ją įgyvendinti. Tuo abejoti verčia kelios priežastys:

pirma, dirbtinai sutelkta dauguma, neturinti pakankamos parlamentinio darbo patirties, neišvengiamai privels procedūrinių ir kitokių klaidų, tad opozicija turės pakankamai medžiagos pareiškimams Konstituciniam teismui, protestams ir kitokiai kritikai;

antra, dalis pozicijos narių dalyvaus Vyriausybėje, tarpparlamentinėse delegacijose ir kitur. Todėl surinkti daugumą Seimo posėdžių salėje, priimant įstatymus, bus labai sunku. Galima neabejoti, kad socialdemokratinė koalicija, o ypač vienas iš jos vadų, Česlovas Juršėnas, puikiai moka sekti pozicijos ir opozicijos jėgų pusiausvyrą ir tuo pasinaudoti savo naudai;

trečia, taip pat nereikia abejoti, kad tais atvejais, kai reikės priimti nepopuliarius sprendimus, centristai, valstiečių partijos atstovai ar "modernieji krikdemai" nesutiks lengvai priimti atsakomybę ir aukoti savo programines nuostatas. Tais atvejais sutelkti daugumą praktiškai bus neįmanoma;

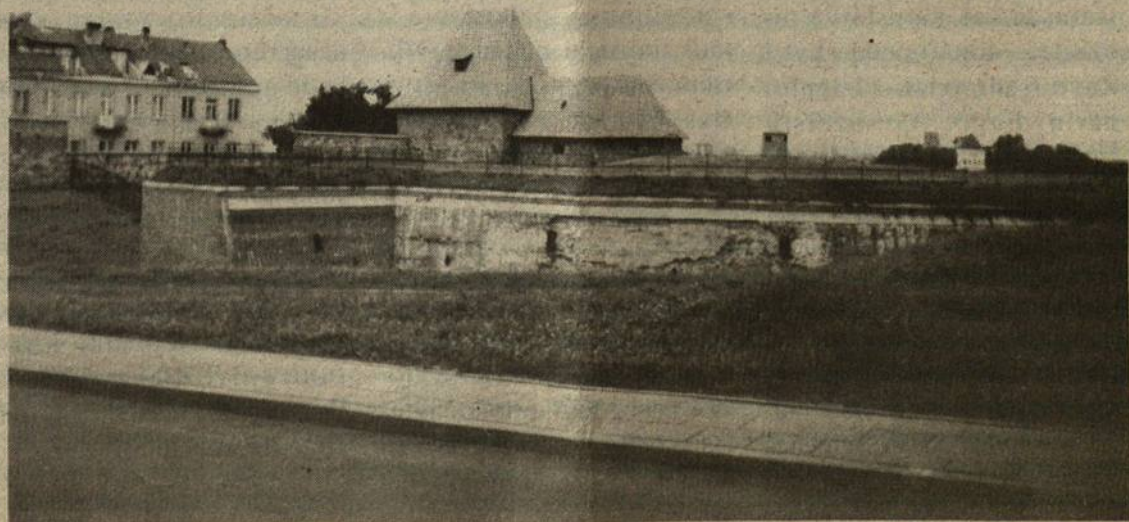
ketvirta, jeigu šio tokio trapios valdančios koalicijos sutarimo ir būtų galima tikėtis darbo pradžioje, kol bus suformuota Vyriausybė ir Seimo komitetai, pasidalinti

(Nukelta į 4 p.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS 26-OJO SEIMO DALYVIŲ IR SVEČIŲ DĖMESIUI

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos (ALTS) 26-asis seimas įvyks spalio 27-29 dienomis Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Seimą globoja ALTS Čikagos skyrius (pirmininkė – Matilda Marcinkienė)

Viešbutis "Court Yard Hotel": 6610 S. Cicero Ave., Bedford Park, IL 60638. Tel. (708) 563-0200. Kambariai seimo atstovams ir svečiams užsakyti ALTS pirmininko Petro Bucho vardu.

Senasis Vilnius. Gynybinių sienos dalis. Bastėja.

Girdėta iš Vilniaus

• **NEATSITIKTINIAI POKYČIAI.** Liberalų sėkmės negalima laikyti atsitiktine. Rinkimų rezultatai rodo, kad net ir ekonominiu požiūriu atsilikusiuose šalies regionuose formuojasi vidurinė klasė, tampanti liberalių reformų atrama. Todėl nors Naujosios sąjungos programa yra gana panaši į kairiųjų koalicijos programą, neturėtų stebinti A. Paulausko išankstinė nuostata savo partneriu rinktis dešiniąją Liberalų sąjungą, o ne pračities naštos slegiamą A. Brazausko socialdemokratinę koaliciją. Jau pats kadenciją baigusio Prezidento A. Brazausko sugrįžimas į didžiąją politiką yra nelogiškas, sujaukiantis besiformuojančią naują šalies politinę sistemą.

• **SUTARTIS.** Valdančiąją daugumą formuojančios "naujosios politikos" jėgos vėlyvą spalio 12 d. vakarą pasirašė koalicijos sutartį. Dokumentą pasirašė Liberalų, Naujosios (socialliberalų), Centro ir Moderniųjų krikščionių demokratų sąjungų vadovai. Sutartyje įtvirtinta, kad Vyriausybės vadovo pareigos atitenka liberalams, Seimo pirmininko - socialliberalams. Sutartyje numatyta, kad koalicijos narių dalyvavimas valstybės valdyme nustatomas pagal Seimo rinkimuose gautų vietų skaičių ir pagal priedą, kuris bus parengtas vėliau.

• **PARAMA.** Valstiečių partija, turinti 4 vietas Seime, nutarė paremti "naujosios politikos" sąjungą. Šios partijos pirmininkas R. Karbauskis pranešė: "Mes pasirenkam konstruktyvią poziciją dirbti kartu su valdančiąja koalicija. Keturis metus laukti permainų kaimas negali".

• **MAŽINS MINISTERIJŲ SKAIČIŲ.** Rolandas Pakšas žada pritarti nuostatai sujungti Valdymo reformų ir savi-valdybių bei Vidaus reikalų ministerijas bei mano, jog būtų tikslinga sujungti Sveikatos apsaugos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijas. Naujosios sąjungos vadovas Artūras Paulauskas yra ne kartą minėjęs galimybę sujungti Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijas. Neoficialiais duomenimis, naujojoje Vyriausybėje liberalams atiteks septyni, socialliberalams - šeši ministrų portfeliai.

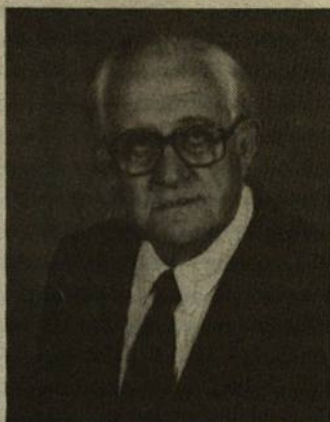
• **AMNESTIJAI NEPASIRUOŠTA.** Masinė amnestija Lietuvoje įvykdyta tam visiškai nepasiruošus: iš kalėjimų paleisti kaliniai pasėjo smurtą ir mirtį. Nuo šių metų balandžio įsigaliojus Amnestijos įstatymui, iš įkalinimo įstaigų išleista apie 5000 kalinių. Tačiau masinės amnestijos neparėmė solidžios paruošiamosios priemonės. Nemenka dalis iš kalėjimo išėjusių žmonių atsидūrė socialinėje tuštumoje. Netrukus pasipylė vagystės, smurtas, miestus ir kaimus sukrėtė sadistiški nusikaltimai. Stebina tai, kad iš kalėjimų buvo išleisti psichiškai nestabilūs, iškrypėliški polinkių turintys asmenys. Rugsėjo 17 d. Karmėlavoje buvo išprievartauta ir pasmaugta ketverių metų neturėjusi mergaitė. Netrukus paaiškėjo, kad vaiką nužudęs pamišėlis buvo amnestuotas.

• **KALTINIMAS.** Vilniaus apygardos teismas spalio 13 d. nutarė nagrinėti žydų genocidu kaltinamo Kazio Gimžausko bylą, teisiama jam nedalyvaujant. Kaltinamojoje išvadoje nurodytos 5 žydų pavardės. Juos, kaip įtariama, teisiama pasmerkęs myriop per laikotarpį nuo 1941 m. rudens iki 1944 m. liepos. Byloje buvo du liudytojai, abu jie mirė. Teismas turės remtis tik valstybės archyvo dokumentais.

• **JAUNIMAS – MOKSLO KELIU.** Spalio 5 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus priėmė Mokytojo dieną pažyminčius pedagogus bei jų auklėtinius moksleivius ir studentus, tarptautinėse olimpiadose užėmusius prizines vietas ar tapusius laureatais. "Visada džiaugiuosi, matydamas jaunuomenę, pasiryžusią eiti mokslo keliu", - sveikindamas jaunuosius prezidentūros svečius bei jų mokytojus, sakė šalies vadovas. V. Adamkaus įsitikinimu, tarptautinių mokslo olimpiadų laureatų pasiryžimas nuo jaunystės savo laiką ir pastangas skirti profesionaliai mokslo veiklai liudija apie Lietuvos jaunimo brandą ir pasiruošimą priimti atsakomybę už mūsų mokslo bei kultūros tvarkymą, už svarbiausią šalies gyvenimo sričių šiandieną ir ateitį. Pas prezidentą buvo atvykę 8 jaunieji chemikai, matematikai, fizikai - 5 moksleiviai ir 3 studentai. Juos palydėjo mokytojai bei komandų vadovai.

• **PETRO KLIMO ARCHYVAS.** Į Lietuvą sugrįžo diplomato, 1918 metų Vasario 16-osios akto signataro Petro Klimo archyvinis palikimas. Jį perdavė Prancūzijoje gyvenantis signataro sūnus Petras Klimas. Bylose yra 1935-1940 metais sukaupiti dokumentai: diplomato susirašinėjimas su Lietuvos Užsienio reikalų ministerija ir kitų šalių ambasadomis, dokumentai apie Lietuvos ir Lenkijos santykius bei kitus įvykius. Tarp perduotų dokumentų yra ir poeto bei diplomato Jurgio Baltrušaičio poemų ir kitų kūrinių rankraščiai. Dokumentai bus saugomi Lietuvos centriname valstybės archyve. Tyrinėtojai turės galimybę susipažinti su reikšmingais istorijai ir kultūrai šaltiniais. (*Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvos grįžimo į tėvynę informacijos centras*)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Pietų Korėjos prezidentui *Kim Dae Jung* šiemet paskirta Nobelio Taikos premija. Norvegijos Taikos premijų skirstymo komitetas pripažino jo nuopelnus, bandant pagerinti ryšius su komunistine Šiaurės Korėja, sumažinti įtampą ir pamažu žengti į abiejų Korėjos dalių susijungimą. Neseniai Šiaurės Korėjoje lankėsi Pietų Korėjos kariuomenės vadų delegacija. Pats laureatas taip pat viešėjo Šiaurės Korėjoje ir kartu su jos vadovu *Kim Jong Il* susitarė veikti, kad praecityje iškilę prieštaravimai tarp abiejų dalių būtų išspręsti.

Pietų Korėjos prezidentas *Kim* ilgą laiką buvo šalies opozicijos atstovas. Vienu metu jis net buvo nuteistas mirtį už savo politinę veiklą. Jam teko sėdėti kalėjime ir būti persekiojamam už reikalavimą imtis demokratinių reformų. Nežinomi piktadariai keturis kartus bandė jį nužudyti. Pagaliau jis buvo išrinktas valstybės vadovu.

Sužinojęs apie Nobelio premijos paskyrimą, prezidentas *Kim* pasakė, kad jis visada kovojo už demokratiją ir žmogaus teises. Dabar jam sulaukus 76 metų amžiaus, pasaulis jį pagerbė už kovą, kurios tikslas yra taikos įtvirtinimas Korėjoje, Azijoje ir visame pasaulyje.

Stebėtojai mano, kad No-

TAIKOS PREMIJA – KORĖJIEČIUI

belio Taikos premijų komisija galėjo tą premiją padalinti abiejų Korėjos dalių vadovams, nes taika šiame pusiasalyje labai priklauso ir nuo Šiaurės Korėjos politikos. Manoma, kad Šiaurės Korėjos komunistų partijos vadas *Kim Jon Il* būtų labai apsidžiaugęs, gavęs pusę premijos, kurios dydis šiemet – 915 tūkst. dolerių.

Naujasis Taikos premijos laureatas lyginamas su buvusiu Pietų Afrikos prezidentu *Nelsonu Mandela*, kuris daug metų praleido kalėjime savo tėvynėje. Jam kartu su baltuoju Pietų Afrikos politiku *Frederik W. de Klerk* 1993 metais buvo paskirta Nobelio Taikos premija.

Peržvelgus Taikos premijų laureatus, paaiškėjo, kad tarp jų yra nemažai Azijos atstovų. 1989 metais premija paskirta Tibeto *Dalai Lamai*. 1991 metais Taikos premija paskirta moteriai – žymiai kovotojai už demokratiją ir žmogaus teises Mianmare (buvusioje Birmoje). Šią valstybę vis dar valdo kariniai diktatoriai. 1996 metais premija paskirta dviem Rytų Timoro salos veikėjams: vyskupui *Carlos Ximenes Belo* ir *Jose Ramos Horta*.

Paskutiniai įvykiai Izraelyje parodė, kad Nobelio Taikos premijos suteikimas Artimųjų Rytų politikams neatnešė seniai lauktos taikos ir ramybės. 1994 m. Nobelio premija buvo įteikta Palestinos arabų vadovui *Yasirui Arafatui*, *Shimonui Peresui* ir vėliau per pasikėsinimą nušautam Izraelio premjerui *Yitzakui Rabinui*. Kova dėl Palestinos valstybės įsteigimo niekada nebuvo tokia

karšta, kaip šį rudenį.

Spalio 10 d. į Ameriką atvyko Šiaurės Korėjos gynybos komisijos vicepirmininkas, generolas *Jo Myong Rok*. Jį priėmė prezidentas *Bill Clinton*, kuriam generolas atvežė Korėjos komunistų partijos vado laišką. Jame sakoma, kad Šiaurės Korėja siūlo toliau tęsti pokalbius apie įtampos mažinimą ir ieškoti geresnių ryšių. Komunistinės Korėjos atstovo vizitas Amerikoje laikomas vienu iš svarbiausių. Baltieji Rūmai labai pagarbiai sutiko *Jo Myong Rok*. Jį priėmė JAV prezidentas *Bill Clinton*, valstybės sekretorė ir Pentagono vadovai. Paskelbtame pareiškime sakoma, kad abiejų šalių vyriausybės neturi priešiško ketinimo ir abi siekia plėtoti naujus, draugiškus ryšius. Susitarta, kad valstybės sekretorė *Madeleine Albright* spalio pabaigoje aplankys Šiaurės Korėją.

Baltieji Rūmai paskelbė, kad prezidentas *Bill Clinton* irgi planavo aplankyti Šiaurės Korėją, tačiau jam sutrukdė įvykiai Viduriniuose Rytuose, kur tenka iš naujo ieškoti taikos tarp palestiniečių ir Izraelio. *Bill Clinton*, išvykdamas į Egiptą vykstančią svarbią vadovų konferenciją, pasakė, kad jis neturėjo sunkesnių darbų per visą savo prezidentavimo laiką. Čia bus sprendžiamas Viduriniųjų Rytų konfliktas tarp žydų ir palestiniečių. Panašiai kalbėjo ir Jungtinių Tautų generalinis sekretorius *Kofi Annan*, ragindamas paskelbti karo paliaubas tarp Palestinos arabų ir Izraelio.

Keliais sakiniiais

• Modernus JAV karo laivas-naikintuvas "*Cole*" sustojo Jemeno uoste Adene prisipilti degalų. Uoste prie jo priplaukė nedidelis laivėlis su dviem ar tik vienu savižudžiu. Laivėlis, kuriame buvo įtaisytas galingas sprogstamasis užtaisas, staiga sprogo, išmušdamas karo laive didžiulę – 40x40 pėdų skylę. Žuvo 6 jūreiviai, 11 įgulos narių dingo, 35 sužeisti. Lengviau sužeistieji buvo pagabenti į JAV. Sunkiau sužeisti dar gydomi Vokietijoje, amerikiečių karinėje bazėje.

Šis teroro žygis sukrėtė JAV vyriausybę ir pridarė nemalonumų šalies prezidentui *Ali Abdullah Saleh*. Jemenas pažadėjo, kad padės ieškoti

teroristų, kurie susprogdino JAV laivą, tačiau pridėjo, kad Egiptas ir Jordanija turėtų padėti palestiniečiams kovoti su Izraeliu. Jei Jemenas turėtų sieną su Izraeliu, jis pasiųstų savo kareivius įsijungti į mirtiną kovą. JAV vyriausybė pažadėjo ieškoti teroristų, susprogdinusių naikintuvą ir juos tinkamai nubausti. Vyriausybė išpėjo savo piliečius, kad nevažiuotų į neramumų paliestas šalis.

• Spalio 14 d. du oro piratai pagrobė Saudo Arabijos keleivinį lėktuvą, kuriame buvo 103 keleiviai ir įgulos nariai, skrendantys į Londoną. Piratai, grasindami lėktuvą susprogdinti, priverstė pilotus skristi į Bagdado oro uostą. Čia jie pasidavė policijai

ir kritikavo Saudo Arabijos valdovus, kurie "neklauso savo gyventojų ir pataikauja imperialistams". Jie priminė spaudos atstovams, kad 1996 metais Saudo Arabijoje buvo susprogdintos JAV karo aviacijos kareivinės ir žuvo 19 laukūnų.

• Izraelio vyriausybė daug rūpesčių sukėlė arabai, kurie gyvena šioje valstybėje, yra Izraelio piliečiai ir renkami į Izraelio knesetą. Arabai sudaro 18 procentų Izraelio gyventojų. Jie taip pat dalyvavo susidūrimuose.

• Naujasis Jugoslavijos prezidentas *Vojislav Koštunica* dvi dienas viešėjo Prancūzijoje, kurortiniame *Biarritz* mieste. Jis susitiko (*Nukelta į 3 p.*)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina - 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

Juozas Žygas

Jau gana senokai a. a. Aleksandro Lileikio duktė Aldona atsiuntė man jo išleistą knygą: "Pažadinto laiko pėdsakai", kad pristatytiau ją spaudoje. Deja, viskas labai ilgai užsitęsė. Tuo metu teko ruošti akies operacijai. Ji daug laiko netrunka, tačiau prieš operaciją reikia atlikti nemažai tyrimų. Reikėjo ne kartą važinėti į tolimą priemiestį, iš kurio grįždamas kiekvieną kartą klaidžiojau. Be to, ruošiausi kelionei į Europą, o tai užėmė labai daug laiko. Tačiau svarbiausia, kad šioje knygoje neradau nieko, kas būtų man pasirodę tuo metu aktualu. Joje aprašomi jo studijų laikai, darbas pirmoje ir vėlesnėse tarnybose.

Mano įsitikinimu, Lietuvos savivaldos įstaigoms visai nepriklausė nei žydai, nei vienoks ar kitoks jų klausimų sprendimas. Neturėjo būti kaltinamas ir pats A. Lileikis, tačiau knygoje pasigedau kiek platesnio jo paties pasakymo šiuo klausimu.

Man teko jį asmeniškai pažinti, todėl jaučiu pareigą nors dabar trumpai jį prisiminti. Jis buvo gražios išvaizdos žmogus, pagal savo amžių gerai atrodantis, geros nuotaikos. Būdavo įdomu su

su Europos Sąjungos šalių prezidentais. Europos Sąjunga pažadėjo suteikti Jugoslavijai 173 milijonų dolerių paramą, kuri palengvins sutikti ateinančią žiemą. Vėliau parama bus didinama, nes Serbija ir Juodkalnija "priklauso Europai".

Naujasis prezidentas pažadėjo leisti Juodkalnijos gyventojams patiems apsispręsti, ar jie nori gyventi sąjungoje su Serbija, ar steigti savo nepriklausomą respubliką. Jis pažadėjo gerbti Juodkalnijos piliečių apsisprendimą.

Serbijoje gruodžio mėnesį įvyks parlamento rinkimai. Juose bus sprendžiamas Slobodano Miloševićiaus ir jo socialistų partijos likimas. "Jis Jugoslavijoje nebeteri ateities", pasakė V. Kostunica, pridėjęs, kad nėra prasmės S. Miloševićių atiduoti tarptautiniam tribunolui. Tą teismą, jei S. Milošević yra nusikaltęs, gali surengti Serbijos žmonės.

• Demokratų partijos

ATSISVEIKINIMAS SU A. A. ALEKSANDRU LILEIKIU

juo pasikalbėti, pabendrauti. Su juo kalbantis jautėsi, kad tai žmogus - su švaria sąžine, nes jei ką būtų slėpęs, tai galima greitai pastebėti.

Kai žydai pradėjo prie jo kabinėtis, OSI, o gal dar ir kitos įstaigos kreipėsi į Lietuvą, prašydamos kaltinamos medžiagos bylai iškelti. Lietuva atsakė, kad jokios inkriminuojančios medžiagos nėra. Keista, kad dabar jau girdime sakant, jog tokios medžiagos buvo pakankamai, kad būtų galima kelti baudžiamąją bylą.

Kyla klausimas, iš kur ta "medžiaga" atsirado? Ypač įtartina, kad kol Vašingtonas teiravosi, buvo atsakoma, jog įrodymų nėra. O kuomet Izraelis pradėjo rėkauti, tai ir "medžiaga" atsirado! Tai gal ir ta "medžiaga" iš ten gauta?

Lietuvos archyvų darbuotojai ir genocido nusikaltimų tyrinėtojai gal galėtų ir žydų enkavedistų biografijomis bei jų veiklos "medžiaga" pasirūpinti. NKVD įstaigose jų buvo daug, nors nesakau, kad visi iš jų buvo tardytojai.

1940 m. liepos pradžioje buvau iškviestas į Saugumo departamento pastatą, kuriame tuo metu jau šeimininkavo NKVD. Mane klausinėjo žydaitė, gerai kalbanti lietuviškai. Su manimi ji buvo mandagi. Šioje įstaigoje ant kabinetų durų matėsi ir daugiau žydiškų pavardžių, bet

manau, kad pavardės buvo per klaidą užrašytos, nes NKVD buvo slapta organizacija.

Tų pačių metų rudenį ir žiemą Vilniuje teko kelis kartus lankytis NKVD kariuomenės skyriuje, bet pavardžių ant kabineto durų jau nebuvo. Iš mūsų dalinio jau keli buvo areštuoti. Ateidavo jiems laiškai iš namų, taip pat keletas siuntinių. Paklausti darbuotojai man pasakydavo, kur juos reikia pristatyti, bet ten jau nebuvo taip lengva įeiti. Reikėjo pereiti "nuo Ai-nošiaus iki Kaipošiaus": užpildyti porą anketų, pasirašyti, kad niekam apie savo apsilankymą ir jo tikslą nekalbėsi. Iš darbuotojų veidų ir kalbos buvo galima suprasti, kad daugiausia jų buvo "išrinktosios tautos" atstovai.

Dabar, jei kuris iš jų dar yra likęs, tai nekalčiausius avinėlius vaidina. O jeigu apie kai kuriuos Lietuvoje yra aiškūs jų kaltės įrodymai, tai paaiškėja, kad tokie asmenys šiuo metu sėdi Izraelyje, Maskvoje arba Minske. Tačiau šių valstybių valdžios atstovai sako, kad pagal įstatymus jų piliečiai negali būti išduodami kitos valstybės teismui! Tik Lietuva savo piliečių nei saugo, nei gina! Tai kas gali pasakyti, kokių užsipuolimų dar gali mūsų tauta sulaukti? Kas sekantis bus paverstas "aukojamu avinėliu"?

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

kandidatas į prezidentus, dabartinis viceprezidentas Al Gore, pateko į nemalonią padėtį Detroite. Rinkiminės kampanijos tikslais atvykęs kandidatas turėjo nuraminti Amerikos arabus, kurių vien Detroito apylinkėse gyvena apie 300,000. Al Gore bandė aiškinti, esą "vykstantys neramumai Palestinoje verčia mus visus melstis, kad ten baigtųsi žudynės ir įsiviešpatautų taika bei sutarimas". Amerika, anot jo, laikosi tokios politikos, kad negalima užimti vienusiškios pozicijos. Reikia būti bešališku tarpininku. Tada vienas susitikimo dalyvis paklausė: "Tai kodėl kovose žuvo 96 palestiniečiai ir tik du žydai?"

• Libano šijitų sektos musulmonų organizacija "Hezbollah", vadovaujama šeicho Hassan Nasrallah, apšaudė Izraelį iš Libano pusės. Raketos pasiekia izraeliečių sodybas ir iš Jordanijos, nors ši

valstybė laikosi taikos sutarties su Izraeliu. Arabų grupuotė remia Iranas.

• Slovėnijoje spalio 15 d. įvyko parlamento rinkimai. Pirmavo kairės ir centro partijų koalicija, kuriai vadovauja buvęs premjeras Janez Drnovsek.

• Šri Lankoje mirė buvusi valstybės premjerė, 84 metų Sirimavo Bandaranaike. Ji buvo pirmoji pasaulio moteris, užėmusi tokį postą. Politikoje ji pradėjo dalyvauti nuo 1960 metų, kai buvo nušautas jos vyras, tuometinis Ceilono premjeras. 1994 metais ji perleido Šri Lankos valdymą savo dukrai. Tėvas, motina ir duktė šią valstybę valdė 21 metus.

• Spalio 11 d. Kinijoje prasidėjo partijos centro komiteto pasitarimas, kuriame dalyvavo 183 svarbiausi partijos veikėjai, politikai ir kariuomenės vadovai. Jie svarstė ekonominius penkmečio planus, aptarė kadro pakeitimus.

Redakatoriaus skiltis

Nerimas ir viltys

Tiek Vyriausioji rinkimų komisija, tiek ir Lietuvos spauda su palengvėjimu ir nemenku pasididžiavimu pažymėjo, kad spalio 8 d. įvykusiuose Seimo rinkimuose visose apylinkėse pakako balsuotojų. Atseit, rinkėjai buvę gana aktyvūs. Tačiau įdėmiau pažvelgus į oficialius duomenis apie rinkimuose dalyvavusių Lietuvos piliečių skaičių, tenka gerokai sunerimti: balsavime nedalyvavo daugiau kaip 40% šių teisę turinčių asmenų.

Žinoma, sovietų laikais, kai į rinkimų būstines varydavo prievarta, kai atėjęs galėjai sumesti biuletenius ne tik už save ir savo šeimos narius, bet ir už kaimyną, kai už neatvykusius "pabalsuodavo" patys rinkiminių komisijų nariai, suvestinėse puikuodavosi išvada: "balsavo 99,99% rinkėjų". Paskutiniuoju metu jau beveik atvirai pajuokaudavome, kad "jei kompartija reikalaus, balsuos ir 120%". O ir galvoti nieko nereikėjo: nei koki "partinį sąrašą" pasirinkti, nei koki "reitingą" įrašyti. Viena vieta - vienas kandidatas. Knygoje "The Education of Teachers", lyginant Amerikos ir SSRS sistemas, pažymėta: "Rusai turi teisę balsuoti už parinktus ir išrinktus kandidatus..."

Jei ne susidorojimo baimė, nedaug kas būtų tokiuose, atsiprašant, "rinkimuose" dalyvavęs. Be to, buvo naudojamos ir kitos priemonės: rinkimų būstinėse veikdavo gana neblogai įvairiais gaminiiais aprūpinti "bufetai". Čia be jokio "blato" galėjai nusipirkti net konservuotų žalių žirnelių... Žinoma, jei pramiegojai ir vėliau atėjai balsuoti, galėjai tų žirnelių ir neberasti: dalį išpirko, dalį bufetininkės paslėpė.

Parašiau šiuos žodžius ir pagalvojau, ar supras juos dabartiniai mūsų skaitytojai. Jaunesni jau gali būti ir nebegirdėję tokios sąvokos, kaip "blatas". Jau dešimt metų, kai žirneliai - nebe retenybė eilinėje parduotuvėje. Kaip pa-

sakytų anų laikų liudininkas, nebe "deficitas".

Tačiau turtingosios politinės grupuotės šiemet rinkėjus viliojo anaipol ne tik gražiais pažadais arba išpūdiniais reklaminiais plakatais, bet ir visai apčiuopiamais dalykais: dalijo "labdarą". Ką galėjo priešpastatyti kandidatuojantis mokslininkas, doras eilinis inžinierius, auksarankis tautodailininkas, vidutinio dydžio ūkio savininkas? Šį kartą į Seimą išrinkti berods net 23 milijonieriai. Vienas iš "naujosios politikos" šulų atvirai pareiškė: "Jei negali deklaruoti turto už ne mažiau kaip pusę milijono, tai ko lendi į kandidatus? Jei savo šeimos nesugebi žmoniškai aprūpinti, tai kaip valstybę valdysi?"

Skamba lyg ir labai įtikinamai, tik iš kur tie turtai sukaupti, jei bankrutavo šimtai pramonės įmonių, prasiskolinę žemdirbiai, o nedarbas, kaip liudija oficiali statistika, jau senokai pasiekė 12% ribą? Kas aštuntas darbingas žmogus - bedarbis! Ką rodo daugiau kaip 40% nebalsavusių? Ar ne nusivylimą?

Prieš šiuos rinkimus kai kuriuose išeivijos laikraščiuose, lyg kokiam dirigentui mostelėjus, pasirodė keli rašiniai, kuriuose įrodinėjama, kad išskyrus senelius ir paliegėlius, visi kiti turi galimybių patys savo gyvenimą pagerinti. Tačiau jie, atseit, laukia, kad valdžia jais pasirūpins, yra abejingi tiek savo, tiek valstybės likimui. Be abejo, tarp neatėjusių balsuoti buvo ir abejingų. Tačiau ar nevertėtų giliau pasidomėti, kokios priežastys šiandien sąlygoja tiek nusivylimą, tiek abejingumą? Kai tokios nuotaikos yra apėmusios vos ne pusę piliečių, valstybės padėtis darosi gana pavojinga.

Pažadų ir dovanų dalijimo metas pasibaigė. Kazys Bobelis spalio 19 d. paskelbė naujojo Seimo pirmojo posėdžio pradžią. Palinkėkime šiam Seimui sėkmės. Tegu nusivylimą pakeičia viltis.

SEIMO RINKIMAI: REZULTATAI IR GALIMYBĖS

visi postai ne tik ministerijoje, bet ir apskrityse, tai vėliau, ypač prieš Prezidento rinkimus, galima teigti, kad greičiau sausyje pražydės žibutės, negu sutars pažadais ir portfeliais sulipdyta valdančioji koalicija. Tokios patirties, žvelgiant atgal, toli ieškoti nereikia.

Naujajai Seimo daugumai teks atlaikyti ne tik kairiąją, bet ir dešiniąją opoziciją. Ką jos prikirs, tarpusavyje konkuruodamos, norėdamos

(Atkelta iš 1 p.)

pasirodyti rinkėjams "vienintelėmis teisingomis", dar sunku ir įsivaizduoti. Žinoma, tokia perspektyva eiliniams žmonėms ir valstybei nėra nei maloni, nei naudinga. Tai turėtų suprasti ir Prezidentas, kurio dabartinė įtaka Vyriausybės formavimui bei Seimo darbo perspektyvai yra lemiamą.

Iš kitos pusės, dešiniems gal ir reikėtų prisibijoti, kad Seime nesusidarytų

bendra trijų stambiųjų frakcijų – liberalų, socialliberalų ir socialdemokratų dauguma, kuri lengvai galėtų priiminti savanaudiškas Konstitucijos pataisas, o Vyriausybė įgytų "šiltnamio sąlygas". Bet šie nuogastavimai nėra labai pagrįsti, nes susitarti trimis partijoms ir jas atstovaujančioms frakcijoms, kad būtų įgyvendinamas kažkoks blogas sumanymas, yra sunku. Vis tik turėtų pasireikšti ir atsakomybės jausmas.

VILNIAUS TRIBUNOLO GARSAS PASAULYJE

Kaip žinia, nemažai lietuvių Lietuvoje ir užsieniuose gana kritiškai žiūrėjo į tarptautinio antikomunistinio kongreso ir tribunolo ruošimą 2000 m. birželio 12-14 dienomis Vilniuje. Buvo rašoma, jog už Lietuvos ribų apie tai beveik niekas negirdės ir nekreips dėmesio. Tačiau paaiškėjo, kad jau dabar, nors nuo komunizmo nukentėjusių tautų nariai, gyvenantys užsienyje, dar nėra organizuotai pradėję garsinti šį tribunolą, kai kas jau atkreipė dėmesį.

Pirmiausia savaip į tai reagavo didžiausia komunistinė valstybė – raudonoji Kinija. Jos "parlamento" galva atsisakė dviejų ar trijų dienų lankymosi aiškiai prieš komunizmą pasisakiusiame mieste. Jis su savo svita vizitą apribojo dviejų valandų apsistojimu "neutralioje" teritorijoje – Vilniaus oro uoste, svarbiems svečiams skirtose patalpose.

Be abejo, ir daug kur kitur kongresas bei tribunolas rado vienokių ar kitokių atgarsių. Rugsėjo 12 d. žinia apie Vilniaus "Niurnbergą" pasklido visame pasaulyje per įtakingą C-SPAN TV tinklą. Šis tinklas neseniai atšventė savo 20-metį. Tai ištisą parą veikiantis informacinis televizijos kanalas, kuris sesijų metu perduoda (be komentarų) JAV Atstovų Rūmų procesą, o kitu laiku rodo įvairių partijų, sąjūdžių, organizacijų suvažiavimus, svarstybas, sąskrydžius ir kt. Daug galima sužinoti 7-10 val. ryto (Rytų pakraščio laiku) programoje "Washington Journal". Čia apžvelgiami svarbiausi tos dienos didesnių laikraščių straipsniai. Šią laidą papildė skaitytojai pranešdami, apie ką rašo vietiniai laikraščiai. Skambinantieji pareiškia savo nuomonę apie įvairius įvykius, o laidos vedėjai niekada nieko neko-

Vilius Bražėnas

mentuoja, tačiau kartais paprašo, kad paskambinęs asmuo nurodytų informacijos šaltinį arba ką paaiškintų. Šioje programoje lankosi įvairūs svečiai: rašytojai, žurnalistai, politikai, ambasadoriai.

C-SPAN dabar žiūri apie 22 milijonai žmonių Amerikoje. Būna, kad skambina žiūrovai iš Azijos, Europos, Pietų Amerikos, Afrikos ir net Australijos. Ten ši laida perduodama per palydovinius ryšius. Žinoma, reikia turėti daug kantrybės, norint paskambinti šios laidos vedėjams.

Rusėjo 12-osios C-SPAN TV "Washington Journal" studijoje lankėsi buvęs Sovietijos rezidentas ir Izraelio Vidaus reikalų ministras

Natan Šaranskij. Nors pokalbio pagrindinė tema buvo "Vieninga Jeruzalė", tačiau glaustai kalbėta ir apie jo knygos "Nebijok jokio blogio" ("Fear No Evil") antrąją laidą. Ta pačia proga programos vedėjas Brian Lamb pasiteiravo apie N. Šaranskio susidūrimus su KGB ir jo, kaip antikomunisto, politinio kalinio ir tremtinio pergyvenimus. Šiai laidai paskambinusi lietuvė iš Floridos pateikė klausimą apie Vilniuje birželyje įvykusį Tarptautinį kongresą komunizmo aukoms įvertinti. Ji klausė, ar N. Šaranskij buvo Vilniuje vykusiame kongrese ir ar dalyvavo jo įsteigto tribunolo sesijoje (rugsėjo 4-6 d.), ar numato dalyvauti rugsėjo 27

(Nukelta į 5 p.)

Liškiavos bažnyčia.

Dalios Puškorienės nuotr.

Pasaulis ir Lietuva

* **RUSIJOJE PAŽEIDŽIAMOS ŽMOGAUS TEISĖS.** Maskvos Helsinkio grupė, ištysusi žmogaus teisių padėtį 60-yje Rusijos regionų, pareiškė, kad nė viename regione ji neatitinka tarptautinių standartų. 1800 puslapių 1000 egz. tiražo pranešimas bus išplatintas tarptautinėse organizacijose, bus pateiktas Dūmai ir žiniasklaidai. *INTERFAX*

* **LATVIJOS PARLAMENTO NUTARIMAS.** Latvijos Seimas atmetė įstatymo projektą dėl sovietinės okupacijos padarytos žalos kompensavimo. Už įstatymo projekto perdavimą svarstyti komisijoms balsavo 14 deputatų, prieš – 13 ir susilaikė – 56. Pagal projektą vyriausybė turėtų sudaryti darbo grupę, kuri įvertintų žalos dydį ir suformuoti delegaciją deryboms su Rusija dėl kompensacijos dydžio ir jos išmokėjimo sąlygų. Toks įstatymas priimtas Lietuvoje. *INTERFAX/BNS*

* **NAUJI GINKLAI.** Rusija apsiginklavo nauja raketa, kurią galima paleisti iš judančios transporto priemonės. Raketa gali pasiekti ir kosminę erdvę. *ETA*

* **KAIP TRUKDYTI BALTIJOS VALSTYBĖMS?** Laikraštyje "Nezavisimaja gazeta" tarptautinės ekonomikos ekspertu vadinamas Konstantin Voronov aptaria Rusijos galimybes sulaikyti Baltijos valstybes (BV) nuo veržimosi į ES ir NATO. Visos ligšiolinės pastangos buvo nesėkmingos. BV pasižymi laimėjimais ekonomikos srityje. Tačiau BV (o ypač Latvijos) ekonomika neturi savo pramonės šakų. Taigi įtikinėjimui gali praversti argumentas, kad Rusija pasistatys savo uostus šiaurės vakaruose. Visgi abejodamas BV sukalbamu, "ekspertas" paskutinę galimybę mato, priimant RF įstatymą apie "rusakalbių teisių pažeidimus" Latvijoje ir pradedant taikyti ekonomines sankcijas. *BNS*

* **"LUKOIL" IR LIETUVA.** Rusijos naftos kompanijos "Lukoil" viceprezidentas Leonid Fedun laikraščiu "Vedomosti" pareiškė, kad "Lukoil'o" nedomina po Lietuvos Seimo rinkimų susidaręs politinis jėgų pasiskirstymas Lietuvoje. Kompanijos, anot jo, netenkina kainos, kuriomis ji tiekia naftą Lietuvai. Tuo pat metu grupės "Petroleum Argus" analitikas Dmitrij Moisejenka laikraščiu teigė, kad "Lukoil" neskuba derėtis sąmoningai, laukdamas palankesnio sau politinio klimato Lietuvoje. *BNS*

* **VILKINIMAS.** Europos Komisijos prezidentas Romano Prodi ketvirtadienį pasakė, jog Europos Sąjungos šalių lyderiai turėtų atsisakyti taktinių gudrybių ir imtis realių derybų dėl ES reformų. Neoficialaus 2 dienų ES viršūnių susitikimo Prancūzijoje išvakarėse Prodi sakė esąs labai susirūpinęs lėtu derybų dėl ES reformų tempu. Prodi priekaištavo visoms ES narėms, kad jos nuolat kartoja tą patį, o ne imasi rimtų derybų esminiais reformų klausimais – kaip turi veikti išsiplėtusi ES. Jis teigė, jog atėjo laikas imtis konkrečių derybų ir kad dar ne vėlu pasiekti galutinį susitarimą iki ES viršūnių susitikimo Nicoje gruodžio mėn. *REUTERS*

* **NUSIKALTAIMI ČEČENIJOJE.** Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos prezidentas lordas Russell-Johnston pareiškė, kad padėtis Čečėnijoje labai neramina Europos parlamentarų. Ten egzistuoja milžiniškas atotrūkis tarp to, kas buvo žadėta ir realių darbų. Groznas sugriautas ir atrodo, kad niekas už tai neatsakys. Sukaupti duomenys apie masines žudynes, kurios turi būti ištirtos. *INTERFAX*

* **SUOMIJOS BAIMĖ.** Europos Sąjunga parėmė Suomijos kvietimą parengti Rusijos naftos uosto statybos Primorske, Suomijų įlankoje, planų tarptautinę ekologinę ekspertizę. Suomijos aplinkos apsaugos ministrė Satu Hassi, kalbėdama ES šalių aplinkos apsaugos ministrų susitikime Liuksemburge, pareiškė susirūpinimą galima ekologine katastrofa dėl šio naftos uosto statybos. *ITAR-TASS*

* **TESIA J. ERETO DARBA.** Šveicarai dar nepamiršo savo tėvynainio Juozo Ereto, gyvenusio Lietuvoje. 1919 m. jis buvo paskirtas Lietuvos užsienio reikalų ministro patarėju. J. Eretui buvo pavesta įsteigti informacijos biurą, kuris po pusmečio išsiplėtė į informacijos departamentą. 1920 metais J. Eretas įkūrė pirmąją Lietuvos telegramų agentūrą ELTA. Šis nusipelnęs žmogus skleidė žinias apie Lietuvą savo šalies gyventojams. Jis rašė vokiečių kalba knygas apie Lietuvą net tuomet, kai joje nebegyveno. *ELTA*

* **KNYGA APIE BALTŲ KALBAS.** Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas Vilniuje išleido italų kalbininko Pietro Umberto Dinio knygą "Baltų kalbos". Pasak baltų kalbotyros tyrinėtojų, tokio conceptualaus šiuolaikinio baltų filologijos ir kalbotyros įvado iki šiol dar nebuvo parengta. Knygoje pateikiama baltų kalbų raida nuo seniausių laikų iki dabarties, nagrinėjami gyvų ir mirusių baltų kalbų tarpusavio ryšiai bei sąsajos su kitomis kalbomis. Kalbų ir tarmių istorija siejama su tautų socialine, politine bei kultūrine raida. *ELTA*

VILNIAUS TRIBUNOLO GARSAS PASAULYJE

(Atkelta iš 4 p.)

d., skelbiant Tribunolo nuosprendį. Be to, ar žino, kiek būta komunizmo aukų – žydų.

N. Šaranskij pirmiausia atsakė į paskutinį klausimą. Jis teigė, kad specialių studijų apie tai, kiek žydų tapo komunizmo aukomis, nėra. Anot jo, sovietinio komunizmo aukų skaičius siekia tarp 30 ir 50 milijonų. Komunistai

daugiausia persekiojo tuos, kurie turėjo tvirtus tautinius ir religinius įsitikinimus, t.y. tokius, kurie galėjo kada nors pasipriešinti. N. Šaranskij pridūrė, kad nors negalėjo tuo metu būti Vilniuje (nes neįmanoma visus renginius aplankyti), tačiau jis jais la-

bai domisi ir mato, kad jie yra reikalingi. Jis mano, kad labai svarbu iškelti į viešumą kuo daugiau buvusių KGB bylų. Jam pasisekė iš V. Putino išgauti tik savo paties KGB užvestą bylą. Reikia, kad pasaulis sužinotų, ką komunizmas yra padaręs. Labai

svarbu, kad dešimtys milijonų komunizmo aukų nebūtų užmirštos.

Nors N. Šaranskij perpus sumažino Sovietijos aukų skaičių, tačiau tai buvo puiki proga pagarsinti Vilniaus tribunolo klausimą C-SPAN TV tinkle visame pasaulyje

girdimoje ir matomoje programoje "Washington Journal", dalyvaujant pasauliniu mastu žinomam svečiui.

Toks garsinimas galėtų keleriopai padidėti, jei atsirastų daugiau lietuvių ir kitų tautybių atstovų, kurie veržtųsi viešumon ir išnaudotų kiekvieną pasitaikiusią progą televizijoje, radijuje ar spaudoje.

Išėivija – Lietuvai ŽMONĖS, KURIEMS MES RŪPIME

Zenona Jurevičiūtė

Prieš pat mokslo metų pradžią Tauragėje apsilankė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės lituanistinio švietimo komisijos pirmininkė Regina Kučienė ir šios komisijos narys Viktoras Kučas. Jie vykdė gražią misiją: Tauragės ugdymo įstaigoms perdavė 500 egzempliorių "Lietuvos istorijos", kurios autorius – Bronius Makauskas, gyvenantis Varšuvoje. Šią brangią dovaną tauragiškiams atsiuntė Čikagoje gyvenanti Eugėnija Barškėtienė. Ši moteris vykdo velionės Aldonos Jankauskaitės, prieš kurį laiką mirusios Čikagoje, valią. Jos tėvą Konstantiną Jankauską, nepriklausomoje Lietuvoje dirbusį Tauragės apskrities pradžios mokyklų inspektorių, dar prisimena kai kurie vyresnės kartos tauragiškiai. Įdomi medžiaga apie jį buvo išspausdinta apskrities laikraštyje "Tauragiškių balsas". Šį žmogų iš nepelnytų užmaršties prikėlė garsi Tauragės kraštotyrininkė, mokytoja Alma Mizgiriienė. Nepamiršta jo ir šilališkiai: leidinyje "Šilalės kraštas" jam irgi paskirta ne viena eilutė.

Ir štai dabar tarsi vėl išgirdome tų dienų aidą: tauragiškius pasiekė graži šių žmonių, kažkada vaikščiojusių mūsų miesto gatvėmis, dovana. Mūsų garbingi sve-

čiai buvo priimti rajono savivaldybės švietimo skyriuje. Juos pasitiko skyriaus vedėjas Egidijus Šteimantas, kiti atsakingi darbuotojai. Pasikeista mintimis apie atvežtą knygų siuntą ir tuos žmones, kurie pasirūpino jų pristatymu. Buvo aptarta, kam ši knyga yra reikalingiausia.

Atlikę šią kilnią misiją, svečiai apžiūrėjo K. Jankauskui ir jo šeimai skirtą ekspoziciją, įrengtą švietimo skyriuje: čia ir šeimos narių gimimo liudijimai, ir pasai, ir pažymėjimai apie mokymąsi bei įgytą mokslo cenzą bei kiti labai įdomūs, turintys neabejotiną pažintinę vertę dokumentai bei fotonuotraukos. Tauragiškiai galės su šia archyvine medžiaga susipažinti "Santakos" muziejuje, kuriam ji artimiausiu metu bus perduota.

Kučai šioje viešnagėje turėjo ir kitą tikslą. Juk šie žmonės – visų lituanistinių mokyklėlių, veikiančių užsienyje, jų mokytojų bei mokinių bičiuliai. Tuo mes įsitikinome jau prieš keletą metų. Pirmasis jų susitikimas su Karaliaučiaus krašte dirbančiomis lietuvių kalbos mokytojomis įvyko praėjusių metų

vasarą. Dabar mūsų svečiai užsuko į Tauragę, pasibaigus Pasaulio Lietuvių bendruomenės X seimui, įvykusiam Vilniuje. Beje, šiame seime, svarstant švietimo problemas, dalyvavo ir tauragiškė mokytoja Aldona Bursteikienė.

Dabar mes jau žinome, kad PLB lituanistinio švietimo komisijos veiklos barai – labai platūs. Lituanistinės mokyklėlės kuriamos visame pasaulyje, tad ir darbo apimtis – milžiniška. Labai apsidžiaugėme, sužinoję, kad šios komisijos pirmininkės nuopelnai lituanistinio švietimo dirvonoose aukštai įvertinti: ji apdovanota Gedimino ordinu.

Mums pasikalbėti su tokiais svečiais visada įdomu: jie gerai žino apie mokinių ir mokytojų džiaugsmus bei problemas, kasdienybes ir šventes. Štai ir dabar jie atvežė PLB švietimo komisijos išleistą moksleivių, gyvenančių už Lietuvos ribų, kūrybos rinkinį, pavadintą "Lietuva mana, mes – tavo atžalos". Šį rinkinį iliustruoja puikios Viktoro Kučo nuotraukos. Ypač simboliškas leidinio

viršelis. Rinkinio išleidimą finansavo Raimundo Grigaliūno ir PLB švietimo komisijos fondai. Kiek džiaugsmo tokios knygelės suteikia ne tik mūsų mokiniams, bet ir jų tėveliams! Jiems tai beveik stebuklas: rasti savo vaikų rašinius, atspausdintus knygoje! O ką bekalbėti apie piniginių paskatinimų, įteiktą prieš pat naujųjų mokslo metų pradžią, kai taip trūksta lėšų būtiniausioms mokyklinėms

reikmėms. Įsivaizduojame, kaip nušvis mokinių akys, kai jiems perduosime šias puikias lauktuves, kai jie sužinos, jog jų vėl nepamiršo "geroji teta Regina" (taip mūsų mokiniai vadina p. Reginę Kučienę).

Švietimo skyriaus vedėjas Egidijus Šteimantas irgi turėjo ką parodyti svečiams. Pasibaigus pokalbiui su Karaliaučiaus krašte dirbančiomis mokytojomis, gyvenančiomis Tauragėje ir Panemunėje, savivaldybės mero pa-

(Nukelta į 6 p.)

BENDRADARBIUKIME!

Gerb. "Dirvos" redaktoriui, dr. Jonui Jasaičiui

Nuoširdžiai dėkoju už puikų priėmimą mano vizito Ohajo (Ohio) valstijoje metu. Esu labai patenkintas, turėjęs galimybę susitikti su Jumis ir aptarti rūpimus klausimus, ateities bendradarbiavimo perspektyvas. Esu tikras, kad užmegzti dalykiniai ryšiai padės mums skleisti informaciją Ohajo valstijoje apie Lietuvos žemės ūkio universitetą ir Lietuvą. Pagal galimybes

mes stengsimės informuoti Jus apie Lietuvos Žemės ūkio universiteto veiklą ir įvykius Lietuvoje. Naudodamasis proga, kviečiu Jus aplankyti mūsų universitetą.

Dar kartą dėkoju už nuoširdų priėmimą ir linkiu kuo geriausios kloties Jūsų redaguojamam laikraščiui – "DIRVAI".

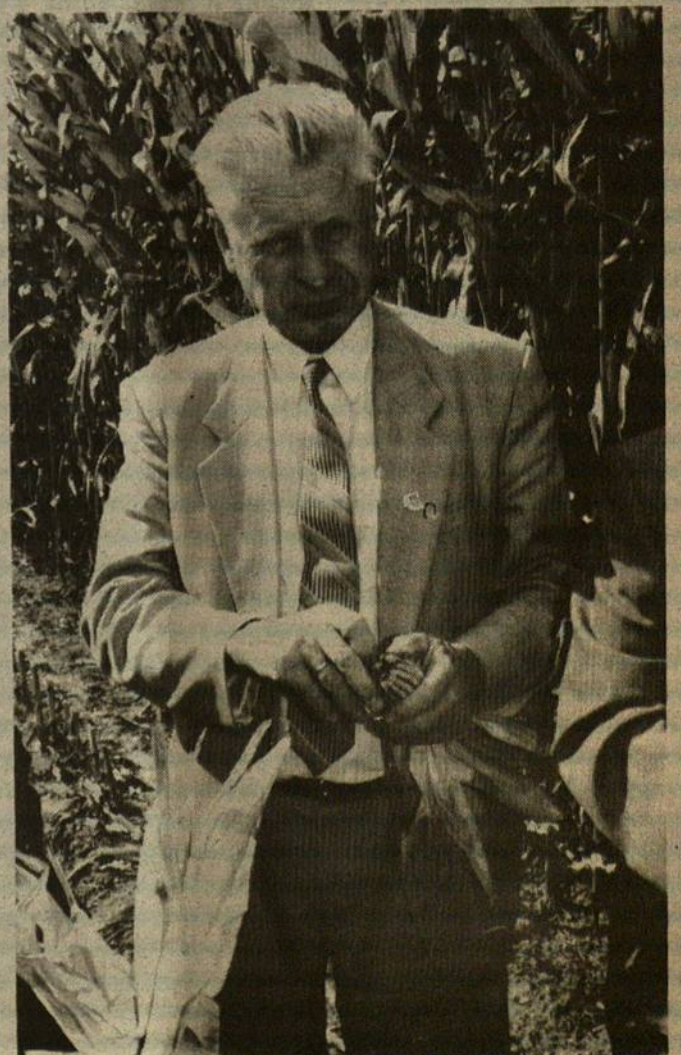
Nuoširdžiai,

Prof. Albinas Kusta
Lietuvos Žemės ūkio universiteto rektorius

Tauragėje. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisijos pirmininkė Regina Kučienė prie atnaujinto Martyno Mažvydo gimnazijos pastato su rajono meru Viktoru Kovšovu ir Švietimo skyriaus vedėju Egidijumi Šteimantu.

Viktoro Kučo nuotr.

Lietuvos Žemės ūkio universiteto rektorius, prof. Albinas Kusta kukurūzų lauke Ohio valstijoje.

ŽMONĖS, KURIEMS MES RŪPIME

vaduotojas Sigitas Kancevičius apjuosė svečius Tauragėje išaustomis juostomis. Skyriaus vedėjas nuvezė juos į Vaižganto gatvę, kur nu rugsėjo 1-osios – Laisvės ir Žinių dienos – atvėrė duris puikiai atnaujintas pastatas. Šių rūmų atkūrimui panaudotos šiuolaikinės statybinės ir

(Atkelta iš 5 p.)

apdailos medžiagos, todėl ne daug kas jame beatpažins seną, aptriušusią mokyklą. Dabar čia įsikurs Martyno Mažvydo gimnazijos klasės. Šie rūmai patiko ir svečiams.

Visi mes – tos pačios Lietuvos vaikai. Ar gyventume JAV didmiestyje, ar kai-

mo vietovėje Karaliaučiaus krašte. Gyvename, linkėdami vieni kitiems tik gero, palai-kydami ir paremdami vieni kitus, ypač tuos, kuriems ši parama – šiandien labiausiai reikalinga. Juk mus visus jungia bendras siekis: tebūnie lietuviškas žodis.

m. liepos 22 d. "tarybų valdžios" paskelbimą Lietuvoje ir žemių, bankų bei pramonės nacionalizaciją.

ŽUDYNĖS DUBINGIUOSE

1944 m. birželio 23 d. Dubingiuose ir jų apylinkėse lenkų Armija Krajova žiauriai išžudė daugiau kaip 100 lietuvių – ištisas šeimas. Tarp jų buvo moterys, maži vaikai, netgi kūdikiai ir seneliai. Tokiu būdu lenkai karo sąlygomis vykdė "etninę valymą".

Visoje Lietuvoje akovcai išžudė apie 1,000, o etninėse lietuvių žemėse dar 3,000 nekaltų žmonių vien dėl to,

kad jie buvo lietuviai. Dubingių įvykiai ir visi lenkų Armijos Krajovos nusikaltimai turėtų būti traktuojami kaip lietuvių Tautos genocidas. Tačiau "sušlėktėjusi" mūsų valdžia ignoruoja akivaizdžius faktus ir net nebando įvertinti šių karo nusikaltimų.

SPALIO 14-oji KARALIAUS MINDAUGO VARDO DIENA

Karaliaus Mindaugo vardas Europoje žinomas nuo 1219 metų, kai buvo paminėtas Ipatijaus metraštyje. 1253 m. vasarą Mindaugas ir jo žmona Morta vainikuoti karališkais karūnomis.

"LIETUVIO KALENDORIAUS" PUSLAPIAI

Iš trečiojo pataisyto ir papildyto 2000 metų "Lietuvio kalendoriaus" leidimo, išleisto pogrindyje.

Apie 2000 metų "Lietuvio kalendorių" ir jo sudarytoją Danutę Balsytę-Lideikienę spausdinome "Dirvos" 29 ir 30 laidose. Dabar skelbiamas kalendoriaus ištraukas "Dirvai" persiuntė Algirdas Gustaitis.

BIRŽELIO 23-oji TAUTOS SUKILIMAS

• 1941 m. prasidėjo Lietuvos Aktyvistų Fronto vadovaujamas sukilimas prieš rusų okupantus, vadinamas Birželio arba Tautos sukilimu. Sukilimas prasidėjo Kaune, 6 val. ryto. Į pavakarę sukilo ir Vilniaus lietuviai. Kaip rašo JAV gyvenantis rašytojas ir mokslininkas Algirdas Gustaitis savo knygoje "Karas braukia kruviną ašarą": "Birželio 23 d. vakare sukilę Vilniaus lietuviai netikėtai smogė skaitlingai Sovietų Rusijos kariuomenei, per keletą valandų užėmė pagrindines Vilniaus vietas, nuginklavo ir išvijo ne tik bolševikijos kariuomenę, bet ir jų miliciją, enkavedistus. Vilnius buvo ne tik išlaisvintas, bet ir nesugriautas karinėse kautynėse. Tai istorinės reikšmės laimėjimas. Nei žydai, nei lenkai nesusėję susiorientuoti ir pagelbėti sovietinei kariuomenei."

Tą dieną per Kauno radiofoną paskelbtas Nepriklausomybės atstatymo aktas ir sudaryta Laikinoji Vyriausybė, kurios ministru pirmininku buvo paskirtas plk. K. Škirpa, o vėliau, jam negalint eiti šių pareigų – prof. J. Ambrazevičius. Istorinė šio sukilimo reikšmė yra ta, kad tokiu būdu lietuvių tauta atmetė sovietinę rusų okupaciją, ko nebuvo ryžtingai padariusi tuometinė vyriausybė, turėjusi gerai ginkluotą, gausią ir organizuotą kariuomenę. 1941 m. Nepriklausomybė buvo atkurta su ginklu SAVANORIO rankoje. Per šį sukilimą žuvo 2000 lietuvių, bet rusų okupantai buvo išvyti. Tautos kelias į Laisvę buvo nuplautas lietuvių krauju. Birželio sukilimas tapo partizanų kovos pradžia ir įrodė pasauliui, kad Lietuva prievarta buvo prijungta prie sovietijos. Lietuva – vienintelė valstybė, sukilusi prieš totalitarinę sovietiją.

Organizuota partizaninio pasipriešinimo prieš okupaciją kova vyko beveik 10 metų. Mūsų maža tauta priešinosi galingai totalitarinei sovietijai, niekieno iš šalies neričiama ir nepalaikoma. Į partizanų bunkerius iš užsienio nebuvo atsiųstas nė vienas siuntinys – išeivijos "vadukai" tik gražiai kalbėjo. Maitino ir rengė mūsų miško brolius Lietuvos ūkininkai. Partizanai ginklus atkovodavo iš

priešų.

Bunkeris – požeminė slėptuvė – tapo pagrindiniu miško brolio būstu. Partizanų junginiai leido per 70 pavadinimų periodinių ir neperiodinių spaudos leidinių, kurie informavo Lietuvą apie tarptautinę padėtį, skleidė ir puoselėjo tautišką dvasią. Prieš Lietuvos partizanus pastoviai kovojo ne mažiau kaip 10 okupantų divizijų – apie 60 tūkst. rusų kareivių ir karininkų, o taip pat maždaug 8000 "stribitelių". Tokio masto ir trukmės partizaninis karas, koks vyko Lietuvoje, yra gal vienintelis Pasaulio istorijoje.

Deja, "ponai draugai" ir iš dešinės, ir iš kairės, ir iš centro, nė nesvarsto, kaip įamžinti Tautos Laisvės kovų atminimą, rūpinasi tik savęs išiamžinimu, "išiprezidentinimu" ir lietuvių tautos budielių "socialinėmis garantijomis". Buvusiame kagėbyne, kur šitiek mūsų tautos iškenčėta, po Vyčiais susodinti sovietiniai teisėjai – *justus sovieticus* – taip pasityčiojant iš lietuvių tautos kančios ir siekių.

Birželio 23 d. buvo paskelbtas vienas svarbiausių Laikinosios Vyriausybės įstatymų – denacionalizuoti žemę, pramonę ir prekybą, panaikinant rusų okupantų 1940

JAV ĮSTATYMŲ LEIDĖJAMS – APIE LIETUVĄ

Jau baigėsi rinkimų šurmuly Lietuvoje. Bet mes privalome neužmiršti, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose netrukus įvyks prezidento rinkimai. Šiuose rinkimuose bus perrenkamas trečdalis senatorių ir kongresmenų.

Lietuva visais būdais stengiasi patekti į NATO. Pagaidaujama iš JAV gauti 20 mln. dolerių paramą Baltijos valstybėms. Norint sustiprinti šią veiklą, reikia žymiai geriau supažindinti JAV senatorius ir kongresmenus su Lietuvos istorija, kultūra, ekonomika.

Išgijau anglų kalba išleistą leidinuką "Vilniaus pilys" ("The Castles of Vilnius"). Tai yra labai atidžiai paruošta knygelė, supažindinanti angliškai kalbančius su Vilniaus istorija, Lietuvos valstybingumo ištakomis (maždaug prieš 800 metų). Pasakojama apie Lietuvos valdovų dinastiją, besiilsinčia Vilniaus Katedroje-bazilikoje! Kai amerikiečiai perskaito šį leidinį, jie nustemba, kad

Lietuvoje jau viduramžiais buvo tokia aukšta kultūra, klestėjo menas ir architektūra! Knygutė gausiai iliustruota aukštos kokybės nuotraukomis ir piešiniais.

Norint supažindinti JAV Kongreso narius, reikėtų nupirkti maždaug 500 šių knygelė. Jos leidėjas Edmundas Kulikauskas sutiko tuos leidinėjus parduoti žemiausia kaina (pagal išleidimo savi kainą). Šiam tikslui iš viso reikėtų apie 600 dol.

[domu, ką pasakys JAV lietuvių organizacijos: JAV Lietuvių Bendruomenė, Amerikos Lietuvių Taryba ir kitos? Prašome pagalvoti, kaip šį leidinėlį galima būtų asmeniškai įteikti JAV senatoriams ir kongresmenams. Senatorius D. Durbin ir kongresmenas J. Shimkus, tikriausiai neatsisakytų mums padėti.

Mažos išlaidos gali atnešti didelių rezultatų ir priartinti Lietuvą prie NATO!

Algis Liepinaitis

Nepailstantis Lietuvos vardo garsintojas pasaulyje
Algis Liepinaitis

Monstrancijos ir taurės iš Vilniaus Katedros lobyno. A. Lukšeno nuotrauka iš leidinio "Vilniaus pilys" (The Castles of Vilnius).

Jaunimo puslapis

Kuo aš tikiu?

(Rašinėlis, laimėjęs pirmąją premiją JAV LB Švietimo tarybos konkurse aukštesniųjų mokyklų moksleiviams)

Kaip ir dauguma lietuvių, aš tikiu į Dievą ir visus Romos katalikų bažnyčios mokymus apie jį. Bet aš kiek kitaip tikiu daugeliu šio pasaulio vertybių.

Tikiu, kad Lietuvoj ir visame pasaulyje būtų geriau gyventi, jei žmonės vadovautųsi doros principais. Gerų principų pavyzdžiu yra penki ateitininkų principai: katalikiškumas, inteligentiškumas, tautiškumas, visuomeniškumas ir šeimyniškumas. Jaunimą reikia išmokyti laikytis šių principų. Jaunimas yra tautų ir pasaulio ateitis. Bet jiems pamokslai atsibosta. Reikia juos patraukti pavyzdžiais. O gerų pavyzdžių yra apstu "Dainavos" stovyklavietėje, kuri yra Michigan valstijoje. "Dainavoje" yra daug miško, mažas ežerėlis Spyglis, truputis atviros pievos ir keli pastatai. Ten kasmet suvažiuoja daug jaunimo iš visų Amerikos kampų ir net iš užsienio – stovyklauti, susidraugauti ir pabūti lietuvių tarpe. Aš joje lankausi, kai vyksta ateitininkų stovyklos ir kursai.

"Dainava" yra labai katalikiška vieta. Kiekvieną kartą, kai ten apsilankau, išmokstu daug įvairių dalykų iš vadovių, paskaitų ir pamokų. Bet svarbiausia, kad išmokstu ko nors naujo apie Dievą ir apie save. "Dainavoje" žmogus gali lengvai rasti Dievą. Jo simboliai – Kryžių kalne, Jo rankų darbas – Dainavos gamta... Tik per Jo valią Spyglis prisipildė vandeniu, o kiekvienas medelis išdygo ir pradėjo augti. Dievo rankų

Vaiva Bučmytė

darbu žolelės šlama ir jų stiebeliai traška po kojomis. Dievas žino apie kiekvieną žvėrelį, lakstantį per "Dainavos" miškelius, ir juos visus prižiūri. Tai stebėdami pajuntame, kad ir mes – "Dainavoje" ar bet kur kitur – esame Dievo globoje.

Visi, kurie stovyklauja "Dainavoje", yra vienos tautybės. Tai – labai retas atsitikimas Amerikoje. Mes visi pripažįstame, kad esame ne paprasti amerikiečiai, bet Amerikos lietuviai. Mus jungia meilė Lietuvai ir pastangos išlaikyti lietuviybę Amerikoje. Mes visi esame dar stipriau sujungti bendru tikėjimu. Visa stovykla dažnai kartu meldžiasi, dėkodama Dievui už lietuviybės dovaną ir prašydama Jo palaimos Lietuvai.

Visi, kurie apsisprendžia stovyklauti "Dainavoje", yra inteligentiški. Suvažinę į "Dainavą", jie su dideliu entuziazmu mokosi ir klausosi paskaitų. Visi taip pat bando išlaikyti lietuviybę, nors kartais tai yra labai sunku. Ne mūsų reikalas, kiek Dievas kuriam žmogui davė gabumų. Intelligentiškumas reiškia pastangas kiek galima geriau mokytis ir panaudoti, ką išmokai, visų gerovei.

"Dainavoje" matau daug visuomeniškumo. Nuo pat mažens – jaunučių ateitininkų stovyklose – vaikai pratunami padėti vienas kitam. Jaunučiai mato, kaip jaunieji vadovai jais rūpinasi, o tapę gimnazistais, patys dažnai stengiasi tapti būrelių vadovais jaunesniųjų ateitininkų stovyklose. Vadovui labai svarbu suprasti kitus ir gražiai bendrauti su jais ir su

Dievu.

Ateitininkai turi ne tikai visuomenėje veikti, bet taip pat turi mylėti ir rūpintis savo šeima, nes ji yra pagrindinė žmonių bendruomenė. "Dainavoje" kasmet organizuojamos ateitininkų šeimų stovyklos, kuriose gražiai bendrauja tėvai, vaikai ir seneliai. Bet apie šeimyniškumą neužmirštama ir kitose stovyklose. Ateitininkų stovykloms "Dainavoje" vadovauja ir stovyklautojus moko suaugusieji – ateitininkai sendraugiai. Stovyklautojų būreliams vadovauja studentai ir moksleiviai. Vadovai stovyklautojus ne tik prižiūri, bet jais rūpinasi, kaip savo šeimos nariais: paskolina, ko prireikia, susipykusius sutaiko, nuliūdusius paguodžia. Pavyzdžiui, kai per vieną talentų vakarą nuėjusi į savo kambarį užsivilkau kostiumą-chalatą, vadovė pamanė, kad taip anksti ruošiausi gulti, ir susirūpinus paklausė, kas atsitiko, ar nereikia pasikalbėti. Taip visi pasijunta plačios ateitininkų šeimos nariais.

"Dainava" turi galią pakviesti kiekvieną, atvykusį iš didmiesčių, poilsiauti atitrūkus nuo skubančio gyvenimo. "Dainavoje" aš jaučiuosi saugi. Kai pasaulis ieško visokių atsakymų ir išradimų, "Dainava" pasitenkina Dievo duota grožybe ir stovyklautojų stebuklingomis šypsėnėmis.

Mano amerikietiškos gimnazijos šūkis yra: "Making the future happen – one student at a time". Tikiu, kad "Dainavoje" panašiai kuriamą lietuvių ateitis – auklėjant kiekvieną stovyklautoją lietuviškoje dvasioje.

"Aušros" aukštesnioji m-lė, Cleveland, OH

KOMPIUTERIŲ ŠALIES NAUJIENOS

Daiva Jaudegytė

KOMPIUTERIŲ ŠALIES NAUJIENOS

"@" simboliui – beveik 500 metų!

La Sapienza (Italijos) universiteto mokslininkai nustatė, kad "@" ženklas, dabar naudojamas elektroninio pašto adrese, simbolizuoja kelionę į internetinę erdvę, yra daug senesnis, nei manyta. Jis atsirado gerokai anksčiau, nei kompiuteris ar Internetas. Pasak jų, pirmąkart "@" ženklas buvo užrašytas Florencijos pirklio laiške 1536 m. gegužės 4 d. Prekiautojas Francesco Lapi siuntė šį laišką iš Sevilijos į Romą. Ženklas simbolizavo amforą – galybės matą. Amfora – senovinis indas iš terakotos, naudotas laikyti tiek grūdams, tiek ir skysčiams.

Pacientus visą parą prižiūrės kompiuteriai

Elektronikos pagalba gydytojais galės nuolatos prižiūrėti pacientus, net kai šie yra namuose. Keletas studentų iš Švedijos Porson technologijų universiteto sukūrė daviklį, naudojantį "Bluetooth" (<http://bluetooth.com>) belaidę technologiją, leidžiančią smulkiems elektroniniams prietaisams keistis informacija per atstumą.

Daviklis tvirtinamas ant paciento rankos ir nuolat tikrina jo kraujo spaudimą bei pulsą. Stalinis kompiuteris reguliariai gauna signalus iš daviklių, juos analizuoja ir siunčia šią informaciją gydytojui. Kompiuteris "pastebi" mažiausius pokyčius ir praneša, kai gresia bet koks pavojus, pavyzdžiui, kai kraujo spaudimas staigiai pakyla arba nukrinta, kai sutrinka paciento pulsas.

Ekranas, nešiojamas ant nosies

Korporacija "Olympus" (<http://www.olympus.com>) Japonijos rinkai neseniai pateikė naują savo gaminio "Eye-Trek" versiją. Naujo tipo ekranas gali visam laikui pakeisti televizijos, DVD ar žaidimų kompiuterio įvaizdį.

KVIEČIAME VISUS GAUSIAI DALYVAUTI

kompozitoriaus ir dailininko
M.K. ČIURLIONIO

125-ųjų metinių proga rengiamame

KONCERTE

SEVERANCE HALL

REINBERGER CHAMBER SALĖJE

11001 Euclid Avenue.

Koncertas įvyks lapkričio 12 d.,
sekmadienį, 3:00 val. p.p.

Programos atlikėjai:

VILNIAUS STYGINIS KVARTETAS,

pianistai: Rokas Zubovas, Sonata

Deveikytė-Zubovienė,

Gintė Čepinskaitė.

Bilietus galima įsigyti

Dievo Motinos parapijos kavinėje

ir Cleveland Orchestra

Ticket Service: 1-800-686-1141

KVIEČIAME Į KONCERTĄ ATVYKTI
IR KITŲ TELKINIŲ LIETUVIUS.

Bilietų kaina: \$20.00

Koncerto rengėjai

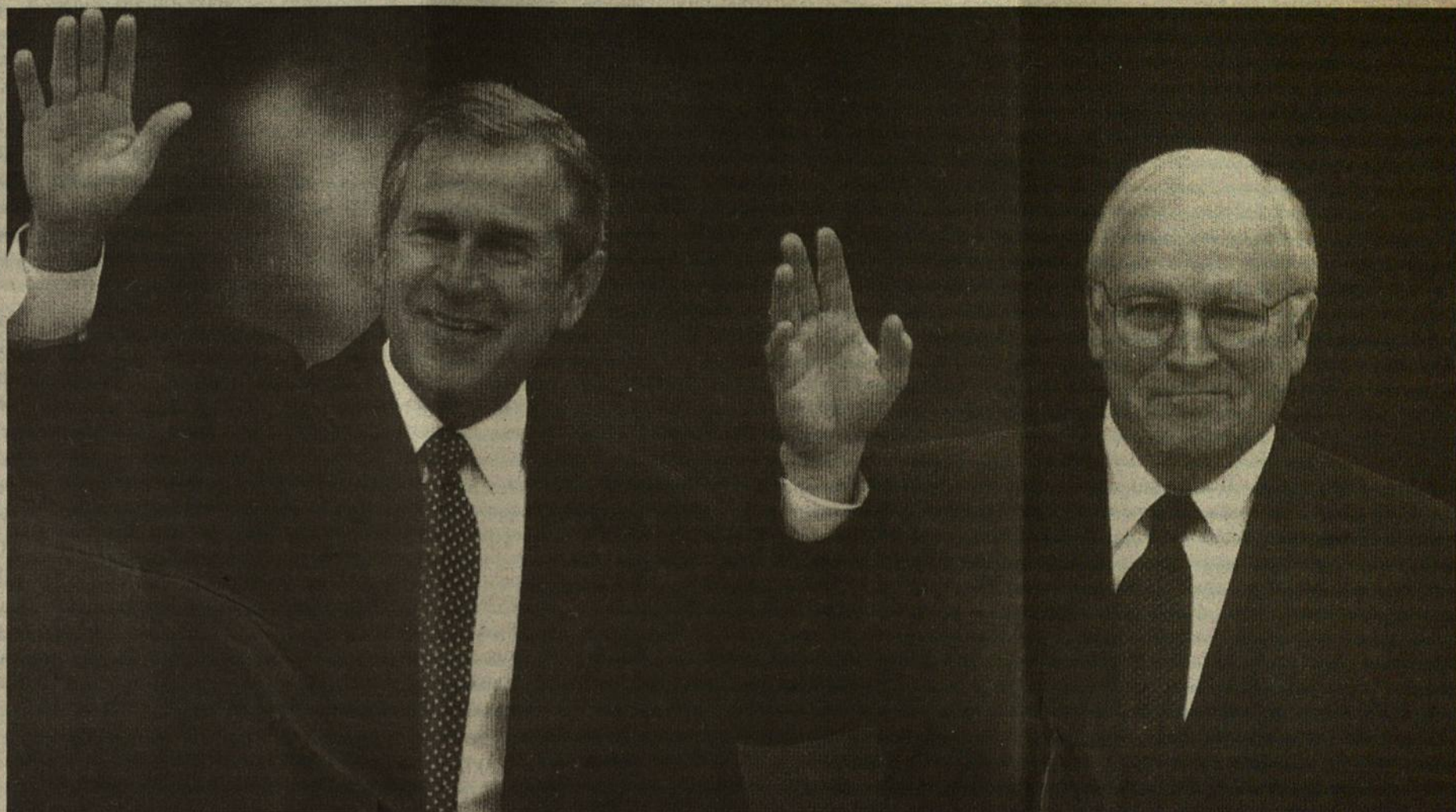

Sodyba prie kelio "Ukmergė – Želva".

Mindaugo Kavaliausko nuotr.

LARAC siūlo Bush – Cheney

Amerikos Lietuvių Respublikonų Sąjunga entuziastiškai remia George W. Bush į Prezidento ir Dick Cheney į vice Prezidento kandidatūrą.

Lapkričio 7-tos dienos George W. Bush pergalė, suteiks mūsų kraštui naują politinę kryptį, su orumo ir pagarbos savybėmis.

Mes privalome visomis pastangomis padėti, kad būtų išrinkti George W. Bush ir Dick Cheney; ir kad Respublikonų kandidatai laimėtų valstijų ir federalinių įstaigų vietas.

Atsiminkite – balsavimas yra visų žmonių politinė pareiga ir galia.

Verta paminėti, 1960 metais Illinois valstijoje, kad vieno balso pakeitimu, kiekvienoje rinkiminėje apylinkėje, John F. Kennedy būtų pralaimėjęs prezidentinius rinkimus.

Californijos Lietuvių BUSH – CHENEY komiteto nariai:

Liucija Mažeikienė, pirmininkė

**Albinas Markevičius
Vytautas Vidugiris
Arūnas Barkus**

**Vincas Juodvalkis
Elena Vidugirienė
Antanas Mažeika**

**Paid by Lithuanian American Republican Association of California
Treasurer V. Juodvalkis 22652 Barcotta Drive, Santa Clarita, CA 91350**

Knygų lentynoje

"SAJŪDIS KLAIPĖDOJE"

Kalifornijoje gyvenantis Hansas Janužys ne kartą lankėsi savo jaunystės mieste – Klaipėdoje. Iš vienos kelionės jis parsivežė vertingą dovaną – dokumentinę knygą "Sajūdis Klaipėdoje". Šį leidinį sudarė ir redagavo rašytojas Kostas Kaukas, išleido Klaipėdos universiteto leidykla. H. Janužys pasiūlė su šia knyga supažindinti ir "Dirvos" skaitytojus. Šioje laidoje pateikiame pirmąsias ištraukas.

1945–1987

Saulius Karalius

Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus vyresnysis mokslinis bendradarbis

[...] Antrojo pasaulinio karo pabaigos Klaipėdos kraštas sulaukė be galo nuoniokotas – apiplėštas, sudegintas, sugriautas, beveik be žmonių. 1945 m. pavasarį nemaža gyvų išlikusių pabėgėlių grįžo į gimtąjį kraštą, bet daugelis savo sodybas jau rado užimtas. Būta atsitikimų, kai sugrįžusius sugriebdavo rusų kareiviai, suvarydavo į kitus vagonus ir išveždavo į Sibirą.

[...] Nors Klaipėdos krašte atsirasdavo vis daugiau žmonių, čia ir toliau neapsakomai grubiai ir žiauriai šeiminkavo sovietų kariuomenė: prievartavo, žudė, kartais ne tik vietinius. 1945m. vasarą kareiviai vidury die-

AUKŲ VAJUS "DIRVAI"

"Dirvos" 85-erių metų sukakties proga Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ir "Vilties" draugijos paskelbto vajaus aukotojai:

Dalia ir Rimas Bitėnai	100
Kęstutis ir Izolda Černiai ...	100
Ada ir Domas Misiuliai	100
Vytautas Vidugiris	85
Malvina Švarcienė	50
Ed. Balceris	50
Teklė Bogusas	50
Stasys Dalius	50
Eugenija Račkauskas	50
Sophia Grudzys-Laino	50
Robertas Tamulionis	25
Algis Gustaitis	25
Grazina Žukauskienė	25
Balys Klovas	25
Marija Remienė	25
Marytė Puškorienė	25
Leonas Barmus	25
Tadas Varanka	25
Karolis Milkovaitis	25
Amalija Jagutis	15
Antanas Zaprackas	15
Vincas Žebertavičius	10
Kazimiera Čampienė	10

Aukų vėjus tęsiasi. Nuoširdžiausiai dėkojame visiems, atsiliepusiems į šį kvietimą. Netrukus pranešime apie naujus aukotojus.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdyba

nos daugybės žmonių akių vaizdoje žiauriai sumušė ir sušaudė Dobilų valsčiaus pirmininką Salutį, nes jis bandė apginti nuo jų moteris, suvarytas rugių kirsti.

[...] Net ir tokiomis sąlygomis žmonės kilo į kovą prieš okupantus, telkėsi į antisovietines grupes bei organizacijas, stengėsi užmegzti ryšius su Lietuvos partizanais, o partizanai ieškojo ryšių su klaipėdiečiais.

[...] Organizuojant antisovietinę veiklą buvo griežčiausiai laikomasi konspiracijos. Klaipėdoje dažniausiai grupės veikdavo po tris žmones, kur pirmasis žinojo antrašį, bet nežinojo trečiojo. Apie tai šio straipsnio autoriui papasakojo partizanas pagrindininkas Algirdas Sadlauskas. Jiems vadovavo Balys Gajauskas, jis duodavo išplatinti atsišaukimus, raginančius netarnauti okupantams, priešintis, kovoti: A. Sadlauskas tuos lapelius klajavo prie sienų ir tvorų geležinkelio stoties rajone.

A. Sadlauskas turėjo ir pistoletą. 1948m. gegužės 12 d. trijų saugumiečių, tykojusių prie namų, areštuojamas, jis suspėjo iššauti ir vieną saugumietį mirtinai sužeisti. Sadlauskui buvo peršauta ausis. Tuo pretekstu jis apsimeitė kurčėnyliu. Stiprios valios žmogus vaidino gerai – ne tik tardytojai tuo patikėjo, bet ir gydytojai. Kalinamas 4,5 metų jis vaizdavo kurčėnyli.

[...] Atskirų studijų dar laukia antisovietinės kovos ir jūra.

Lietuvoje ilgai gyvavo gandas, kad per jūrą galima pabėgti į užsienį. Tokie siekiai ir bandymai buvo populiari tarp jūrininkų. Centrinio valstybinio archyvo Klaipėdos filialo fonde "Lietuvos rajono plaukiojimo jūromis saugumo ir uosto priežiūros valstybinė inspekcija", t. 1 surasta tokia žinutė:

"1947 m. gruodžio 4 d. estų laivas "Meritul" išplaukė į jūrą ir dingio be žinios. Bylos tyrimas perduotas Valsybės saugumo organams."

Kaskart jūra buvo griežčiau saugoma, pasieniečiai turėdavo greitaeigius kateirus, bet net partizanų gretose kovojantys vyrai tikėjo, kad, esant beviltiškai padėčiai, per Klaipėdą imanoma pasprukti. Vieną tokį bandymą savo prisiminimuose yra aprašiusi partizanų ryšininkė Zuzana Bitinienė-Venskutė:

"1950 metais Klaipėdos agentas Aušra (pavardė nežinoma) per partizanų giminę prikalbėjo iš Rietavo, Rindžių kaimo Joną Žutautą - "Puntuką" išvykti į užsienį. Taip pat buvo prikalbėti du partizanai iš Švėkšnos – Pranas Riauba - "Postas" ir Jonas Vitkauskas - "Jaunutis". Šie trys partizanai per savo sužadėtines patikėjo agento vilionėmis ir ruošėsi išvykti į užsienį.

Jų vadas "Pušis", sužinojęs apie tą beprotišką suma-

nymą, griežtai perspėjo, kad tai neįmanoma, tai tik spąstai. Tačiau partizanai nepaklausė vado tėviškų perspėjimų. Žutautas išvyko pirmiausia. Jam išvykus, vadas su kitais dviem griežčiau pasielgė: juos nuginklavo ir areštavo. Bet tai nepadėjo. Jie pabėgo iš arešto pas savo sužadėtines, kurios jau buvo atsiskiusios iš darbo. Visi atvyko į Klaipėdą ir čia tuoj buvo areštuoti. Prieš tai jiems visiems buvo pasakyta, kad reikia turėti pinigų ir medžiagą apie nuveiktą veiklą prieš bolševikus. O po jų suėmimo buvo areštuota daug žmonių - apie 18 bei surengtas išpuolis prieš partizanų buveinę".

[...] Vis dėlto bandymai jūros pagalba pabėgti iš "sovietinio rojaus" nesiliovė. Vi-

sai neseniai – 1998 m. vasario 20 d. dienraštis "Klaipėda" išspausdino Juozo Ramuckio ir Broniaus Juršės straipsnį "Stalinui dar gyvam esant trys lietuviai jūrininkai pabėgo į Švediją". Šiame straipsnyje, be kita ko, rašoma:

"Nedidelio sovietinio žvejybos tralerio, kurio borto numeris 54, iguloje tebuvo trys lietuviai: laivo kapitonas trisdešimtmetis Juozas Grižmanauskas ir keleriais metais jaunesni jūreiviai Eugenijus Kublickas ir Eugenijus Paulauskas. Laivas išplaukė į eilinį reisą gaudyti menkių ir strimėlių Baltijos jūroje. Visi kiti igulų nariai buvo rusai ir ukrainiečiai, dauguma jų nesuprato nė žodžio lietuviškai.

Stalininių represijų aki-vaizdoje lietuviai ruošėsi pabėgimui.

(Tęsinys – kitoje laidoje)

Buvęs klaipėdietis Hansas Janužys (viduryje) su Klaipėdos universiteto prof. Audrone Kaukiene ir rašytoju, leidinio "Sajūdis Klaipėdoje" sudarytoju Kostu Kauku.

TRISDEŠIMT AŠTUNTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko "Korp! Neo-Lithuania"
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą ir meninės išraiškos formas. Paskutinė rankraščių įteikimo data – 2000 m. lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridėdama užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami, tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS PRANEŠIMAS

Spalio 29 d., sekmadienį,
Ohio Lietuvių Gydytojų draugija
kviečia į metinį narių susirinkimą.

10:00 v.r. – Dievo Motinos Nuolatinės
Pagalbos bažnyčioje bus aukojamos
šv. Mišios už mirusius draugijos narius.
12:00 val. Lietuvių namuose – darbo posėdis.

1:00 p.p. 44-osios metinės
kultūrinės premijos įteikimas
solistei Virginijai Bruožytei-Muliolienei.

Įteikus premiją – pietūs.

Po pietų – trumpa programa,
kurioje dalyvaus Jonas ir Dalia Armonai.
Jie papasakos apie šią vasarą įvykusią
kelionę po Sibirą.

Kviečiame visus dalyvauti. Apie dalyvavimą prašome iki spalio 25 d. pranešti dr. Dainiui Degesiui tel.(440) -423 0830. Pietų kaina – 20 \$ asmeniui.

Dainius Degesys, OLGD pirmininkas; Juozas Šonta, vicepirmininkas; Vytautas Maurutis, išdininkas; Vitoldas Grudzys, sekretorius

SPORTO ŽINIOS

PLAUKIMO PIRMENYBĖS

Šiaurės Amerikos baltijiečių plaukimo pirmenybės įvyks spalio 28 d., šeštadienį, Etobicoke Olympium, 590 Rathburn, Etobicoke, Ont. Rengia Baltijiečių federacijos plaukimo komitetas. Varžybų pradžia 3:30 val. po pietų. Registracija ir apšilimas – nuo 3:00 v. p.p.

Pirmenybės vykdomos šiose klasėse: vyrų ir moterų (15-24 metų imtinai); senjorų vyrų ir moterų (25 m. ir vyresnių); berniukų ir mergaičių: 13-14 m., 11-12 m., 9-10 m., 7-8 m. ir 6 metų ir jaunesnių. Programa apima visus plaukimo stilius. Amžiaus klasifikacija – pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Lietuviai gali teirautis ir pas ŠALFASS plaukimo komiteto narius: Algirdą Bielskų tel. (216) 486-0889, Arvydą Barzduką tel. (703) 560-1410 (JAV Rytuose); Algi Norkų tel. (630)466-4661 (Čikagos apylinkėse) ir Mrs. Catherine Jotautas, 35 Cumberland Dr., Bramton, Ont. L6V 1W5, tel. (905)457-7664 namų, faksas: (905) 457-5932. E-paštas: Caromire@aol.com

Varžybos vyks puikiam 25 m baseine. Lietuvių dalyvavimą koordinuoja C. Jotautas.

ŠALFASS-gos SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis 2000 m. ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks lapkričio 18 d., šeštadienį, Toronto lietuvių namuose, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont., Kanadoje. Tel. (416) 532-3311. Suvažiavimo pradžia – 11:00 val. ryto.

Pagal ŠALFASS-gos statutą suvažiavime su sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų išrinktieji atsto-

vai, sporto klubų pirmininkai bei paskirtieji pareigūnai ir ŠALFASS-os garbės nariai. Su patariamuoju balsu kviečiame dalyvauti sporto darbuotojus, fizinio auklėjimo mokytojus, sporto veteranus, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovus ir visus lietuvių sportinių judėjimu besidominčius asmenis.

Organizacijas ar asmenis, norinčius gauti išsamesnę informaciją ar pateikti pasiūlymus, prašome kreiptis į ŠALFASS-os Centro Valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Telefonas: (416) 767-6520, faksas: (416) 760-9843. E-mail: hrc@idirect.com

FASKAS - ŠALFAS - 50

Baigiama ruošti spaudai knyga tokiu pavadinimu, apimanti lietuvių sportinės veiklos 50-metį, pradedant pokario Vokietija ir baigiant šių dienų Šiaurės Amerika. Jau anksčiau esame rašę spaudoje apie savo užmojus išleisti šią knygą. Šiandien, galima sakyti, jau sėkmingai judame link jos pasirodymo dienos...

FASKAS – fizinio auklėjimo ir sporto komitetas – įsteigtas 1947 metais Vakarų Vokietijoje, koordinavo tuometinę lietuvių sporto klubų veiklą. Prasidėjus emigracijai, šis komitetas, persikėlęs į Ameriką, tęsė darbą čia, vadovaudamas besikuriantiems sporto klubams JAV-se bei Kanadoje. 1965 m. šio komiteto pavadinimas buvo pakeistas į ŠALFASS – Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungą. Ši organizacija šiandien telkia jau ketvirtosios kartos lietuvių jaunimą dalyvauti sportinėje veikloje.

Per ilgus darbo metus sportinė veikla lietuviškuose klubuose buvo gana sėkminga. Pasiiekta tarptautinio lygio

laimėjimų, gražūs individualių bei komandinių varžybų rezultatai. Svarbiausia, kad lietuvių jaunimas auga ir sportuoja savoje aplinkoje, gerbdamas tautinius papročius bei tradicijas.

Knygoje, kurią skaitys ir ateinančios kartos, prisimename šios veiklos tarpsniai. Deja, susiduriame su nemažomis išlaidomis. ŠALFASS-os Centro valdyba kviečia lietuviškojo sporto rėmėjus, gerbėjus bei prijauniančius prisidėti nors ir kuklia parama. Asmeninius čekius ar bet kuria kita forma skirtas pinigines perlaidas prašome siųsti Centro valdybos izdininkui Linui Balaišiui adresu: 35 Tread Gold Cr., Toronto, Ontario, M3A 2X1, Canada arba: "Parama Lithuanian Credit Union", 1573 Bloor Str. W., Toronto, Ontario, M6P 1A6, Canada, ŠALFASS sąskaita.

Dėkingi visiems rėmėjams –
ŠALFASS-os
Centro valdyba

ARVYDAS SABONIS GYDOSI

Viltys pamatyti aikštelėje geriausią Lietuvos šimtmečio krepšininką Arvydą Saboną atidedamos ilgesniam laikui – spalio 13 d. NBA klubo "Portland Trail Blazers" vidurio puolėjui atlikta kairiojo kelio menisko operacija, po kurios jis negalės žaisti keletą savaitių. 35 metų 221 cm ūgio A. Sabonis susizeidė treniruočių stovykloje. Vasarą krepšininkui buvo atlikta kojos pėdos operacija, po kurios jis nespėjo atsigauti, kad galėtų dalyvauti olimpiadoje. Praėjusį sezoną lietuvis Portlendo komandoje žaidė 66 rungtynes, per kurias vidutiniškai pelnė 11.8 taško ir atkovojo 7.8 kamuolio. (Iš Eltos pranešimo)

IVAIRENYBĖS

Skyriaus vedėjas – Gerardas Juškėnas

JIS NEBALSAVO KROKUVOJE

Neseniai įvyko Lenkijos prezidento rinkimai. Rinkimų stebėtojai patikrino Krokuvos miesto balsuotojų sąrašus, kuriuose rado Karol Wojtyła pavardę. Tai buvęs Krokuvos vyskupas, dabar žinomas visame pasaulyje, kaip Popiežius Jonas Paulius II. Jis iki 1978 metų tikrai gyveno Krokuvėje.

Pagal Lenkijos įstatymus, kaip ir kiti šio krašto piliečiai, Popiežius galėjo balsuoti užsienyje. Vatikanas pareiškė, kad jis nebalsavo Lenkijos rinkimuose. Nors jis yra lenkas ir tokiu jaučiasi, tačiau būdamas Vatikano valstybės galva, net nežadėjo Lenkijoje balsuoti.

Ger.J.

RŪGŠTI NAUJIENA

Dietos besilaikantieji iš tikrųjų jos dažnai nesilaiko. Jie valgo daug raugintų agurkų todėl, kad agurkai neturi kalorijų. Tačiau Kalifornijos universiteto "Berkeley Wellness" laiške rašoma: nors rauginti agurkai turi mažai kalorijų, bet jie yra labai sūrūs. Penkias uncijas sveriantis raugintas agurkas turi 34 kalorijas ir 1,730 miligramo druskos. Valgydami šiuos agurkus, peržengiate rekomenduojamą vienos dienos druskos normą – 2,400 mg. Tai atsitinka, ir valgant bet kurias kitas raugintas daržoves.

Druska reikalinga kūno skysčių reguliavimui. Tačiau didelis kiekis druskos kelia kraujo spaudimą. Taigi, nors rauginti agurkai neturi riebalų, bet jais nepiktnaudžiaukite.

Ger. J.

ANKSTYVAS SNIEGAS

Ohio valstijos šiaurės rytų dalyje per spalio 7-8 d. savaitgalį netikėtai iškrito ankstyvas sniegas. Cleveland apylinkėse prisnigo vos viena dešimtąją dalį colio. Tačiau Chardon, OH iškrito net iki 2 colių (apie 5 cm) sniego. Tas miestelis yra vadinamas Ohio sniego sostine, nes ten kasmet prisninga iki 100 colių.

Vidutiniškai Cleveland sulaukia pirmojo sniego tik spalio pabaigoje. Šį kartą pasireiškė Erie ežero įtaka: šaltas Kanados oras iš šilto ežero vandens pakėlė debesis, kurie užbėrė mus nelauktu sniegu. Tą savaitgalį šventėme "Dirvos" 85 metų sukaktį. Gal ir gamta ją tokiu būdu paminėjo?

Ger. J.

PASKUTINĮ SEKMADIENĮ

Paskutinį spalio sekmadienį, spalio 29 d., grįšime į Standartinį laiką (Standard time). Atsukite savo laikrodžius vieną valandą atgal šeštadienį, spalio 28 d., prieš eidami miegoti.

Ger. J.

KLAIDŲ ATITAIŠYMAI

• Jonas Citulis paaukojo "Dirvai" \$20.00 (buvo klaidingai paskelbta: \$15). Atsiprašome dėl šios klaidos.

• "Ateities" klubas buvo prašęs išspausdinti jų skelbimą du kartus – 38 ir 39 laidoje. Per neapsižiūrėjimą paskelbėme tik vieną kartą. Atsiprašome rengėjų.

• Dėl rengėjų kaltės 38-oje laidoje, 11 psl. išspausdintame "Ateities" klubo skelbime neteisingai užrašytas pianistės, doc. Melitos Diamandidi vardas.

Amerikos lietuviai, besidžiaugiantys sėkmingu Lietuvos krepšininkų pasirodymu Olimpiniuose žaidynėse. Iš kairės: Jonas Rudaitis, Laima Glavinskienė, Leonas Juraitis, Alberto Glavinskas ir Vytautas Vizgirda.

M.Baniūtės-Kronienės nuotr.

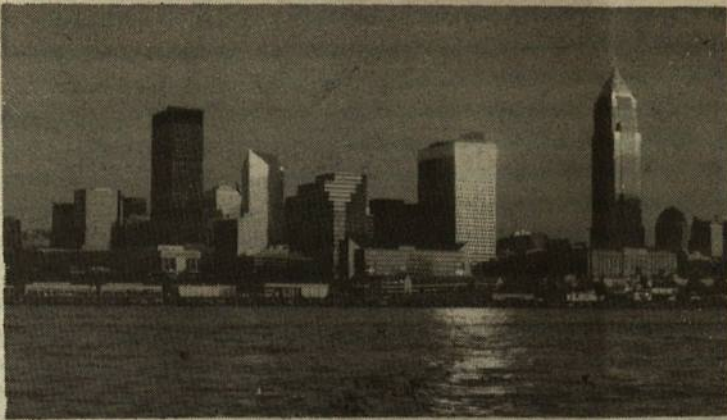
A.†A. Dr. ELENA KRIŠČIUKAITYTĖ- MEKIENĖ

iškeliavo amžinybėn 2000 m. spalio 10 d., sulaukusi 96 metų amžiaus. Anksčiau gyvenusi Cleveland, Ohio, paskutiniuosius 14 metų ji praleido dukters šeimoje St. Charles, Illinois.

Nuliūdę liko: duktė NIJOLĖ KAŠUBIENĖ, žentas ROMUALDAS, anūkės VIDA ir DALIA METZGER, jos vyras MARK, proanūkai LUKAS ir ROMAS.

Spalio 13 d., po šv. Mišių Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos bažnyčioje, velionė palaidota Visų Sielų kapinėse (už Cleveland, OH). Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti ją maldose.

Nuliūdusi šeima

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• **LAPKRIČIO 5 d.**, sekmadienį, 4 v. p. p. Dievo Motinos šventovėje koncertuos vargonų virtuožas Gediminas Kviklys. Rengia Dievo Motinos parapija.

• **LAPKRIČIO 11-12 d.d.** – M.K. Čiurlionio 125-ųjų metinių šventė. Lapkričio 12 d., 3:00 v.p.p. – koncertas Severance Hall salėje.

• **LAPKRIČIO 12 d.**, nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• **GRUODŽIO 2 d.**, šeštadienį kun. Kęstutis Kėvalas

Dievo Motinos parapijoje praves **Susikaupimo dieną** (rekolekcijas). Rengia "Ateities" klubas.

• **GRUODŽIO 2 d.**, šeštadienį, 8:00 val. vakaro Lietuvių Namų salėje įvyks Andriaus Mamontovo ir jo vadovaujamos muzikantų grupės koncertas. Rengia "Gija".

• **GRUODŽIO 16-17 d.** – Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• **GRUODŽIO 24 d.** 9:30 v.v. – bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

Mūsų tautos iškiliausias muzikos genijus yra kompozitorius Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, gimęs 1875 m. rugsėjo 10 d. ir iškeliavęs į amžinybės arodus 1911 m. kovo 28 d. Tai nepaprastai talentinga asmenybė, kuri ne vien kūrė muzikos kompozicijas, bet ir nuostabius tapybos kūrinius, originaliai sujungdamas muziką su tapyba. Todėl ir jo tapyboje yra ištisa eilė sonatų – Pavasario sonata, Jūros sonata ir dar daugelis kitų. Fortepijonui skirtas kompozicijas sudaro preliudai, noktiurnai, sonatos, fugos, kanonai, mazurkos.

Jurginės padangėje

MES LAUKIAME JŪSŲ

Sulaukėm rudenėlio: dienos trumpėja, oras atvėso, snaigės pagąsdino, o medžiai keičia lapų spalvą. Šv. Jurgio parapijos taryba ir klebonas mielai kviečia visus į metinę Rudens šventę, kuri įvyks lapkričio 12 d. 10:30 val. po rytinių Mišių iki 3:30p.p.

Šiemet vėl Jūsų lauks skanūs valgiai, gaivinantys gėrimai ir malonus bendravimas. Pietų kaina: \$8.00 – suaugusiems, \$5.00 – vaikams iki 12 metų amžiaus, o šeimoms – \$20.00. Taip pat vyks lošimai ir žaidimai vaikams. Didžiausias pinigines loterijos laimėjimas bus \$2,000.00. Laimingų bilietų platintojų laukia dovana – 10% nuo bilieto laimėtos sumos.

Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius ir parapijos Taryba visus parapijiečius ir jų bičiulius maloniai kviečia į šią šventę. Bus proga visiems susitikti ir smagiai praleisti popietę, padedant Šv. Jurgio Parapijai. Gautos pajamos bus panaudotos žiemos išlaidoms padengti.

Ger.J.

Aurelija M. Balašaitienė

Kadangi šiais metais sukanka 125 metai nuo jo gimimo, *Cleveland, OH* susikūrė to jubiliejaus minėjimo ruošos komitetas, kuriam pirmininkauja Remigijus Bistricas ir talkininkauja "Tėvynės garsų" radijo valandėlių vedėja Aldona Stempužienė. Dideliam lietuvių visuomenės pasididžiavimui pavyko susitarti su aukšto prestižo koncertine įstaiga *Severance Hall* ir gauti *Reinberger* salę, kad joje įvyktų šis iškilus koncertas.

Lapkričio 12 d., 3 val. p.p. *Ohio* Kamerinės muzikos draugija surengs specialų koncertą M.K. Čiurlionio atminimui pagerbti. Sudaryta turininga koncerto programa,

kurioje skambės Čiurlionio ir dabartinių Lietuvos kompozitorių – Vytauto Barkausko, Mindaugo Urbaičio ir Remigijaus Merkelio – kūriniai. Išgirsime pasaulinio garso Vilniaus styginį kvartetą, kuris nuo 1965 metų yra koncertavęs trisdešimtyje valstybių ir surengęs per 3000 koncertų. Kvartetas gastroliuoja, kasmet surengdamas daugiau kaip 80 koncertų Europoje, Azijoje, Afrikoje ir Pietų Amerikoje. Koncerte taip pat dalyvaus žymūs pianistai: Rokas ir Sonata Zubovai bei Gintė Čepinskaitė.

Bilietus galima įsigyti sekmadieniais po pamaldų Dievo Motinos parapijos svetainėje. Išsamesnes žinias galima gauti, kreipiantis į Aldoną Stempužienę tel. (216) 382-9268.

BALFo pietų, surengtų rugsėjo 24 d., šeiminkai (iš kairės): Audronė Sargūnienė, Jurga Zigmantienė, Nomedą Vucianienė ir Jurgis Šenbergas. Lino Johansono nuotr.

M.K. Čiurlionio 125-ųjų gimimo metinių minėjimo ruošos komiteto narė Rita Mockienė.

PENSININKŲ KLUBO ŽINIOS

Sekantis Lietuvių Pensininkų klubo suėjimas įvyks lapkričio 2 d., 2:00 v.p.p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Išklaussime įdomią, svarbią paskaitą.

Lapkričio 2 d. mini šie mūsų klubo nariai: Kazimieras Bruožis, Ramutė Čepulienė, Uršulė

Grincienė, Jonas Gudėnas, Salomėja Idzelienė, Sofija Juozapaitienė, Elena Nainienė, Jonas Narušas, Angela Perko, Jonas Rastenis, Edvardas Rydelis, Vytautas Sniečkus, Julija Stuogienė, Jonas Vyšnionis.

Jonas Kazlauskas

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS | LIETUVA – 2000

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė

State Certified Real Estate Appraiser - (kainuotoja)

Profesionalus patarėjas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V.R. MATAS

Visi teisiniai patarėjai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119

(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124

(440) 473-2530

DIRVA

ŽYMAUS MUZIKO VIEŠNAGĖ

Edmundas Atkočiūnas

Santa Monikoje (*Santa Monica, CA*) vieši Klaipėdos universiteto ir Lietuvos Muzikos akademijos skyriaus profesorius **Pranas Narušis**. Dalyvaujant per 70 klausytojų, kurių didesnę dalį sudarė lietuviai, šiame *Los Angeles* priemiestyje muzikas atliko solinę programą. Skambėjo lietuvių kompozitoriaus A. Remesos kūriniai, paties atlikėjo improvizacijos liaudies melodijų temomis, Amerikos kompozitorių sukurtos džiaz melodijos. P. Narušis grojo birbyne, klarnetu, saksofonu. Visi buvo sužavėti subtiliu ir savitu kūrinų perteikimu.

Jo, kaip atlikėjo patirtis

– labai ilga ir turininga. Jis gimė 1943 m. 1970-aisiais baigė Lietuvos Konservatoriją (dabar - Muzikos akademiją), prof. Budrio klarneto klasę. Tris metus mokėsi Leningrado Konservatorijos aspirantūroje pas prof. V. P. Bezručenko. Stažavosi Berlyno *Hanns'o Eisler'io* aukštojoje muzikos mokykloje.

Atlikėjo repertuaras – labai platus. Muziko nuostata – kuo giliau pažinti įvairių epochų muziką. Kaip jau minėta, jis puikiai groja saksofonu ir birbyne. Dažnai koncertuoja su įvairiais orkestrais bei kameriniais ansambliais.

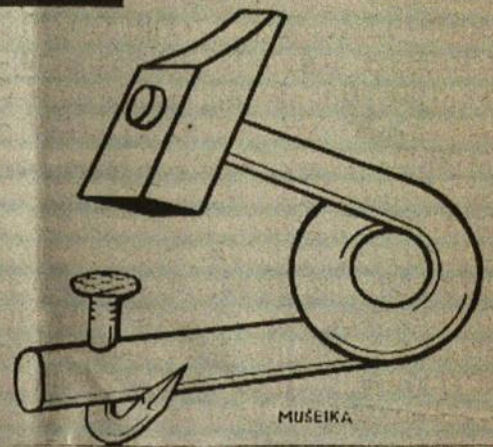

BALF'o skyriaus valdybos nariai. Pirmoje eilėje (iš kairės): Balys Steponis, Eufemija Steponienė ir Aleksas Petrauskis. Stovi: Erika Steponavičienė, skyriaus pirmininkas Vincas Apalčius ir Dana Čipkienė.

Klaipėdos universiteto rektorius Stasys Vaitekūnas išlydėjo profesorį P. Narušį, palinkėdamas jam kūrybinių atostogų metu užmegzti ryšius su Amerikos universitetais. P. Narušis buvo sutiktas Santa Monikos Lojolos universiteto Muzikos katedroje. Ten buvo pasikeista žiniomis apie universitetus.

Profesoriaus viešnagės laikas – trijų mėnesių kūrybinės atostogos. Linkime jam našaus kūrybinio darbo ir naudingų Lietuvai ryšių.

VINIASKLAIDA

Kauniečio dailininko Jono Surdoko piešinys "Mušeika" iš ciklo "Viniasklaida"

"DIRVAI" AUKOJO

G.Mačys, Cleveland, OH 50
E.Dzenkauskas, Carol Stream, IL 25
B.Juodelis, Willowbrook, IL 25
V.Kačinskas, Sawyer, MI ... 25
E.Petrin, Jackson, MS 25
K.Ripškis, Phoenix, AZ 25
A.Brazinskas, Los Ang., CA 25
L.Griniūtė-Šmulskšienė, Melrose P., IL 20
R.Tamulionis, St. Pete. B., FL 20
B.Šimkus, Santa Monica, CA 15
R.Šležas, Dorchester, MA 15
J.Taoras, St.Pete., FL 15

V.Dailidka, Albuquerque, NM 10
P.Razgaitis, Seven Hills, OH 10
M.Yurkšaitis, Wlby., OH ... 10
J.Jurgelis, Moreland H., OH 5
R.Strayer, Willowick, OH 5

AUKOS "DIRVOS"

85-mečio poga:

Neskelbiamas aukotojas \$1000
J. Biliūnas, Mentor, OH 25
J. Kazlauskas, Breksv., OH 25
Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

IEŠKOME MOTERS
ARBA MOTERS
SU VYRU,
GALINČIŲ PADĖTI
SENUTEI.
SUTEIKIAME
DU KAMBARIUS IR
VIRTUVĘ VELTUI.
MOTERIAI GALIMA
MOKĖTI UŽ TIEK
VALANDŲ, KIEK JI
GALĖS DIRBTI.
Kreiptis tel.:
(440) 338-8237

Spaudos baliuje, surengtame "Dirvos" 85-mečio proga. Aurelija Balašaitienė, daugiau kaip 50 metų rašanti "Dirvai", ir muzikas Algimantas Barniškis. Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,
telkianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS !**

XXXXXXXXXXXX

**KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ !**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000